

Statkraft årsrapport 98

l damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp

innhold årsrapport

- 2 *dette er Statkraft*
- 4 *adm. direktørs beretning*
- 6 *begivenheter og resultater*
- 8 *talloversikt*
- 10 *styrets beretning*
- 22 *resultatregnskap*
- 23 *balanse*
- 24 *kontantstrømanalyse*
- 25 *regnskapsprinsipper*
- 28 *noter*
- 41 *revisors beretning*
- 42 *proformaregnskap 1998
etter ny regnskapslov*
- 44 *hovedtall*
- 45 *samfunnsregnskap og verdiskaping*
- 46 *organisasjon*
- 48 *kraftproduksjon og handel*
- 52 *restrukturering av kraftbransjen*
- 54 *kraftutbyggingsprosjekter i Norge*
- 55 *internasjonal kraftbygging*
- 56 *miljø*
- 58 *tema: ny vannkraft*

*hva tenkte de
da regnet kom
den aller første gangen?
hadde de telt av skinn
huler, bergheller
eller sto de stille
våte, undrende
og så at vannet danset
spor i støvet*

tid forstummet

tid som ennå ikke er

*men uansett
hva vi er blitt
dette kan vi alle arve
undringen når regn
som før har falt
igjen kan falle*

effektiv

Statkraft har som målsetting å få til en mest mulig effektiv verdiskaping.
Fra vann til kilowatt – fra kilowatt til kroner.

fakta

Norges største kraftprodusent

Statkraft SF er Norges største kraftprodusent og Nordens nest største vannkraftprodusent. Statkrafts visjon er å bli et ledende nord-europeisk energiselskap med spisskompetanse innen vannkraft. Statkraft ble etablert 1. januar 1992, er et statsforetak som eies av staten ved Olje- og energidepartementet, og drives etter forretningsmessige prinsipper.

Visjon:
Statkraft skal være et ledende nord-europeisk energiselskap med spisskompetanse innen vannkraft

Statkraft eier helt eller delvis 91 kraftstasjoner. Foretaket har driftsansvar for 55 av disse, mens 36 drives av andre. Totalt har Statkraft eierskap til 33,4 TWh som utgjør 30 prosent av landets produksjonskapasitet. I tillegg eier Statkraft 113 vannmagasiner med en lagringskapasitet på ca 33,7TWh, eller

eier videre 26 prosent i BKK Kraft AS og 49,5 prosent i BKK Kraftsalg AS.

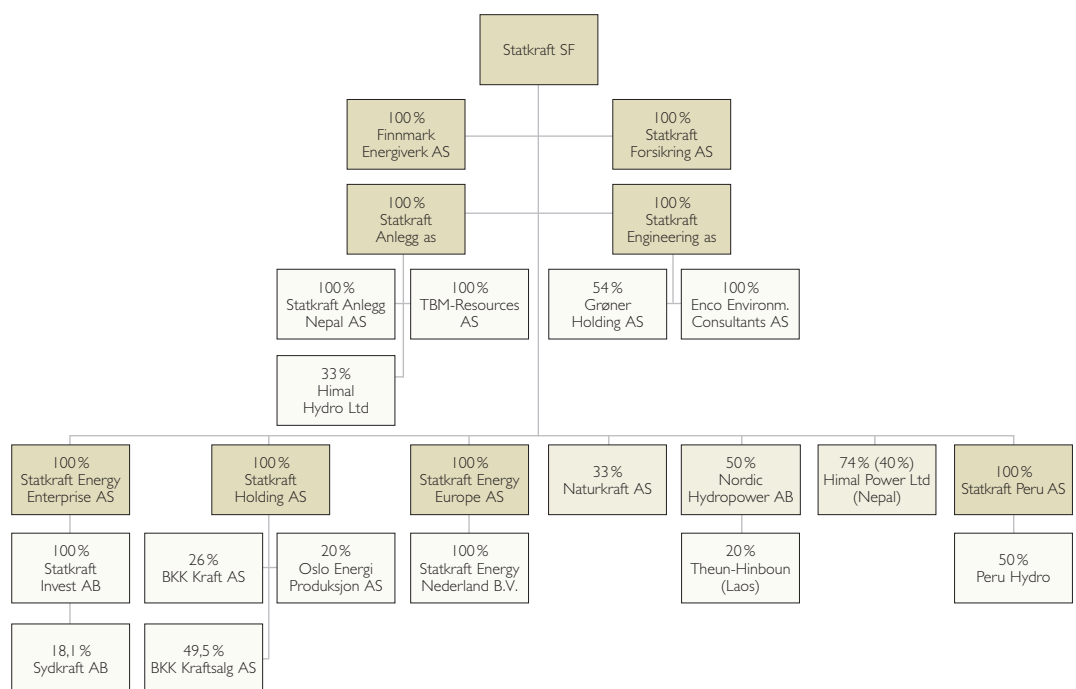
Statkraft har vel 1.500 ansatte, og er en av landets største arbeidsgivere innenfor landbasert energiindustri. I takt med stadig mer avanserte engasjementer i Norge og internasjonalt, har Statkraft bygget seg opp til å bli et av Norges fremste kompetansemiljøer innenfor geologi og betongteknologi under vanskelige klimatiske forhold. Konsernet er Norges største landbaserte skattyter.

kk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til

nær 40 prosent av Norges magasinkapasitet.

Statkraft eier to datterselskaper innenfor området engineering- og anleggsvirksomhet: Statkraft Anlegg som omsatte for 356 millioner kroner i 1998, og Statkraft Engineering som hadde en omsetning på 320 millioner kroner. Foretaket eier også 20 prosent i Oslo Energi Produksjon og 18,1 prosent i den svenske kraftprodusenten Sydkraft AB. Statkraft

I 1998 omsatte Statkraft konsernet for 5.314 millioner kroner. Etter fradrag for direkte kostnader til overføring av kraft, var dette på linje med omsetningen for 1997. Konsernet fikk et resultat før skatt på 1.631 millioner kroner, som er 354 millioner kroner høyere enn i 1997. Det tilsvarer en bedring på 28 prosent. Med en egenkapitalandel på 39 prosent er Statkraft et solid selskap.

*hvor var kvernkallen før kvernen
dypt i fossen?*

trykket inntil glatte steiner

nesten trygg

i dype mørket?

men kvernen kom

og så fant kallen hjem

grove steiner knurrer

mumler

vannet drypper

kvernen snurrer

kallen krummer ryggen

kroer seg fornøyd

som katten

ønsker du å tro at kallen lever?

legg hodet mot en kvern

en gang

du vil høre at han maler

9000 MW

Statkraft har i dag en installert effekt på ca. 9000 MW.
Dette tilsvarer ca. 12 millioner eksosfrie hestekrefter.

fakta

ved et veiskille

1998 var et spennende og innholdsrikt kraftår. På den ene siden svingte strømprisene betydelig i løpet av året. På den annen side dukket nye og store aktører opp. Ikke bare fra vår egen bransje, men også oljeselskaper og finansielle aktører etablerte brohoder i det norske markedet. Den finansielle handelen med kraft var vel fem ganger større enn den underliggende fysiske kraftproduksjonen. Trenden er entydig. Store selskaper, gjerne flere ganger større enn Statkraft både med hensyn til produksjon og kapitaltilgang, er i ferd med å påvirke det norske markedet. Mens det i andre europeiske markeder er få, men store energiselskaper, er det innen kraftnæringen i Norge mange og små. Det er

selskaper som er store nok til å kunne dominere kraftmarkedet, men det finnes utenlandske selskaper som har betydelig mulighet til å påvirke det nordiske markedet, og dermed også det norske markedet. Derfor er det nødvendig at arbeidet med å restrukturere og effektivisere kraftsektoren fortsetter med uforminsket styrke i årene fremover. Statkraft har viljen til å være en pådriver i dette arbeidet. Det forutsetter imidlertid at vi har tilstrekkelig finansiell

i dag ca. 90 kraftselskaper i Norge, mens tilsvarende tall i Sverige er åtte.

Det ligger store gevinster i å samle mindre enheter i større, og på den måten oppnå stordriftsfordelene også innen kraftproduksjon og handel. Etter hvert som Nord-Europa samles til ett kraftmarked, vil dette bli tydeligere. Mindre selskaper vil ikke være konkurransedyktige og ha de finansielle ressursene som må til for å overleve i et svært risikofylt marked. Over tid vil de måtte inngå i større enheter, enten gjennom strategiske allianser, fusjoner eller oppkjøp. Statkraft har så langt som mulig posisjonert seg i forhold til denne utviklingen. Det er ingen norske sel-

kapasitet. Og at de politiske rammebetingelser legger til rette for en slik utvikling. Som en følge av denne utviklingen vil det snart tvinge seg frem en debatt også om Statkraft og det offentlige eierskap – og om gevinstene som samfunnet kan oppnå gjennom å etablere større og mer effektive enheter. For Statkraft er det tre viktige forutsetninger som må tilfredstilles for å kunne utnytte mulighetene vi ser i markedet: kompetanse, kapital og kommersielle rammebetingelser. Vi er en kunnskapsbedrift, og vi investerer hver dag i å styrke vår kompetanse. 1998 viste også at det er mulig å inngå kommersielle langsiktige industrikontrakter på grunnlag av markedsbaserte priser. Det åpner for en deregulering av nærmere 2/3 av Statkrafts samlede produksjon, noe som i betydelig grad vil bidra til en bedre utnyttelse av Statkrafts ressurser. 1999 tegner til å bli minst like spennende som 1998, og vi ser mange muligheter. Statkraft ønsker å utnytte dem.

strategisk

I løpet av høsten kjøpte Statkraft 26 prosent av aksjene i Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap (BKK). Dette styrker Statkrafts konkurransevne samtidig som det styrker BKK i den restrukturering av bransjen som forventes å komme på Vestlandet.

hovedtall

	Enhet	1998	1997	1996	1995	1994	1993	1992
Netto driftsinntekter	Mill. kr	4.760	4.702	4.698	3.837	3.371	2.781	2.026
Driftsresultat	Mill. kr	2.198	1.998	2.354	1.589	1.190	849	434
Årsresultat	Mill. kr	718	906	455	328	-109	-518	-1.066
Totalkapital	Mill. kr	40.987	38.739	39.089	32.821	31.851	32.334	31.701
Egenkapitalandel	%	38,8	39,7	37,0	33,6	33,6	33,5	35,8
Kontantstrøm fra årets virksomhet	Mill. kr	1.041	1.192	1.814	1.126	697	267	2
Produksjon etter pumping og tap	TWh	32,4	27,5	32,2	32,0	32,3	33,9	32,1

deregulering i Europa

Det nederlandske kraftmarkedet er det første i det kontinentale Europa som blir deregulert. Derfor etablerte Statkraft et eget handelskontor i Amsterdam høsten 1998. Kontoret skal i første omgang drive kjøp og salg av kraft til storkunder.

energi for fremtiden

I samarbeid med World Watch Institute arrangerte Statkraft og ENS Miljøforum 21 i mai konferansen Energi for fremtiden. Konferansen drøftet hvilke tiltak man skal satse på for å oppnå en kraftbalanse hvor miljø, økonomi og levestandard ikke befinner seg på «kollisjonskurs».

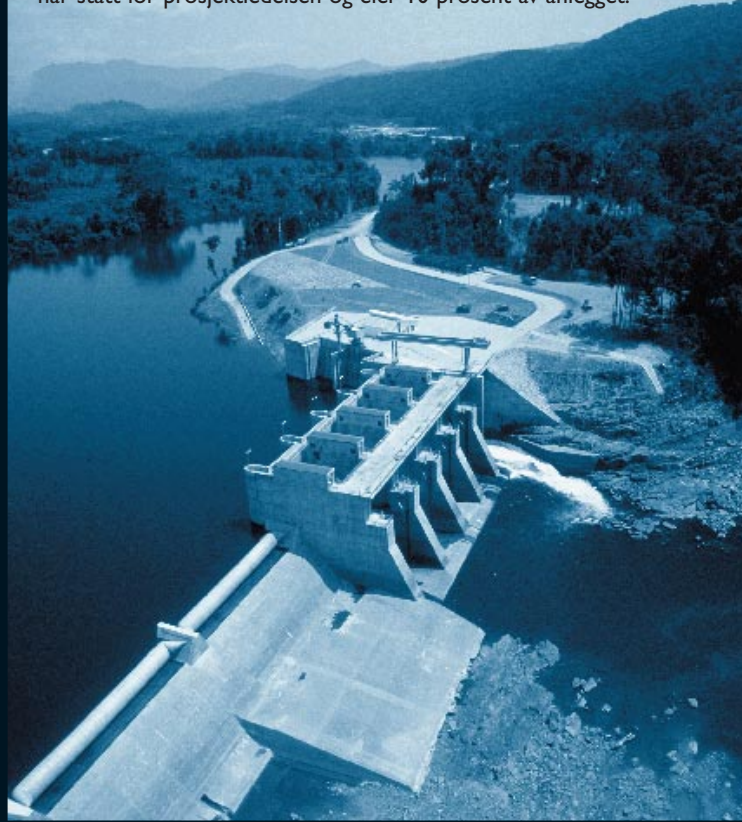
alternativ energi

Vindkraft er på kort sikt den alternative energikilden som har størst mulighet for kommersiell drift i Norge. Statkraft konsentrerer seg nå om tre plasseringsalternativer for mer detaljerte vindmålinger: Smøla, Hitra og Selje.

første internasjonale kraftverk i drift

4. april 1998 ble kraftverket Theun-Hinboun offisielt åpnet. Kraftverket har enorm økonomisk betydning for Laos. Statkraft har stått for prosjektledelsen og eier 10 prosent av anlegget.

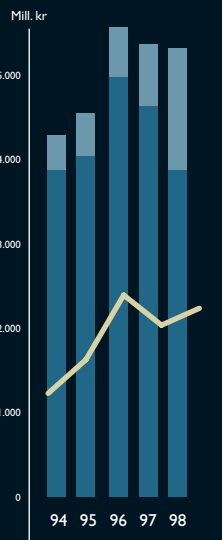
ny konsernstruktur

Statkraft har ekspandert kraftig siden statsforetaket ble etablert i 1992. Som en konsekvens av dette, og for å møte dagens og morgendagens utfordringer, ble det foretatt en tilpasning av organisasjonen. Samtidig ble en ny konsernstruktur innført 1. november.

konkurransedyktig kraft

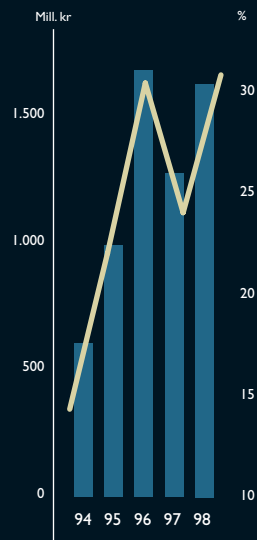
Norske Skog og Statkraft inngikk i 1998 en langsiktig kommersiell avtale som sikrer en av verdens ledende produsenter av trykkipapir konkurransedyktig kraft. Dette er en av de største kraftavtalene som er inngått i Norge. Kontrakten er unntatt fra departementalt innsyn fordi den omfatter en forretningsmessig avtale mellom to profesjonelle parter.

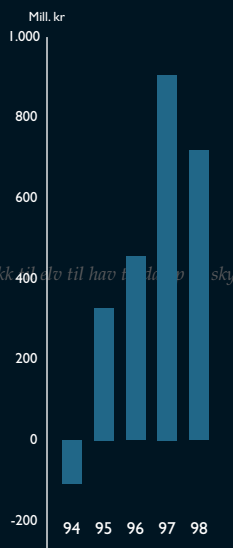
Brutto driftsinntekter

- Andre driftsinntekter
- Kraftsalg
- Driftsresultat

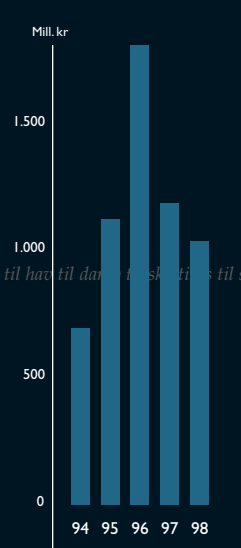

Resultat før skatt

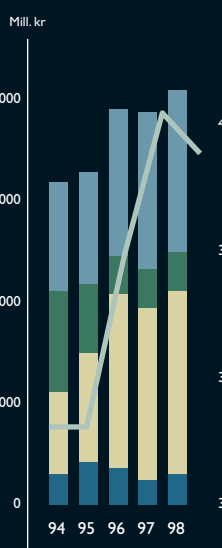
- Resultat før skatt
- Brutto fortjenestemargin

Årsresultat

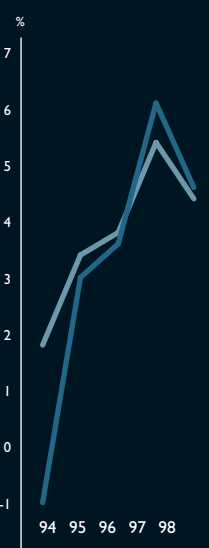

Kontantstrøm fra årets virksomhet

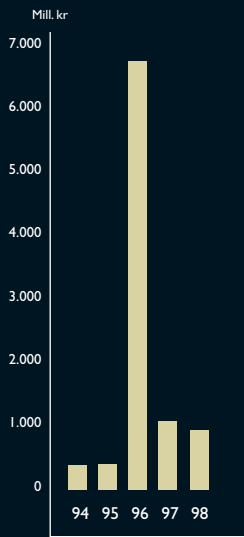
Balansestruktur

- Egenkapital
- Ansvarlig
- Langsiktig gjeld lån
- Kortsiktig gjeld
- Egenkapitalandel

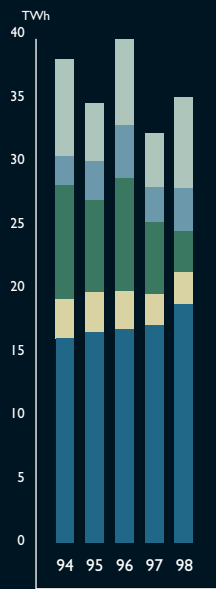

Rentabilitet

- Totalkapital
- Egenkapital

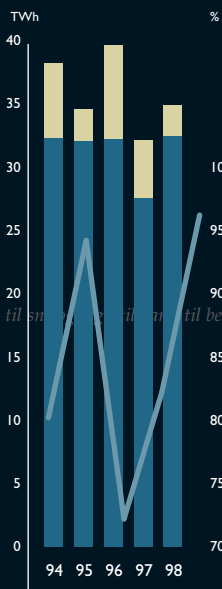

Investeringer

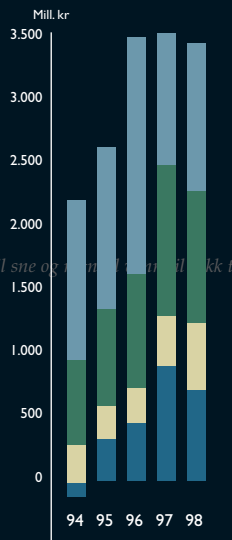
Fordeling av omsatt energivolum

- Spotkraft
- Eksport
- Alminnelig forsyning
- Konesjonskraft
- Kraftkrevende industri

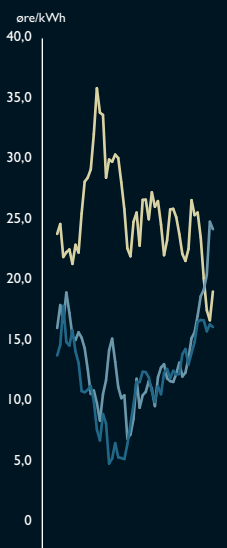
Kraftbalanse

- Kraftkjøp
- Produksjon
- Egenproduksjonsgrad

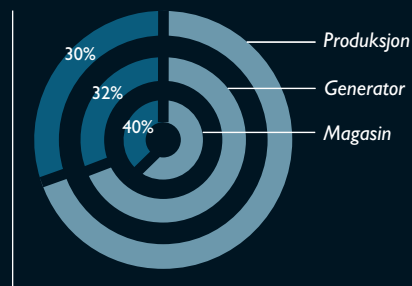
Fordelte verdier

- Stat og kommune
- Långivere
- Ansatte
- Eierne

Spotpriser

- 1996
- 1997
- 1998

Andel av landets produksjon, generatorinstallasjon og magasinkapasitet

- Statkraft
- Andre

lønnsomhet i fokus

Konsernets økonomi

Statkrafts konsernresultat før skatt ble 354 millioner kroner høyere i 1998 enn i 1997. Dette tilsvarer en bedring på 28 prosent. Virksomheten innen kraftproduksjon og -handel viste en svakere resultatutvikling enn ventet i 1998, i hovedsak som følge av lav kraftpris. Imidlertid har resultatbidragene fra Statkrafts engasjementer i andre selskaper og markeder vist en positiv utvikling. Det ble videre oppnådd en betydelig regnskapsmessig gevinst ved salg av anleggsmidler. For konsernet ble overskuddet etter skatt 718 millioner kroner i 1998 mot 906 millioner kroner i 1997. Resultatet gir en avkastning på egenkapitalen på

4,6 prosent og på totalkapitalen på 4,4 prosent.

Inntekter Konsernet hadde i 1998 en samlet omsetning på 5.314 millioner kroner. Etter fradrag for direkte kostnader til overføring av kraft, var dette på linje med omsetningen for 1997.

Netto inntekter fra kraftsalget etter dekning av overføringskostnader ble 3.312 millioner kroner mot 3.976 millioner kroner året før. Nedgangen på 664 millioner kroner, tilsvarende 17 prosent, var et resultat av mye nedbør som presset kraftprisene. Årets gjennomsnittspris var den laveste siden 1993, og trakk resultatet ned.

Svikten i kraftomsetningen ble oppveid av høyere driftsinntekter fra andre virksomheter. Disse inntektene økte med 722 millioner kroner, fra 726 millioner kroner i 1997 til 1.448 millioner kroner i 1998. Av økningen kom 275 millioner kroner fra økt omsetning i datterselskaper, blant annet som følge av at majoritetsandelen i Grøner Holding, som ble kjøpt i 1997, ble konsolidert med helårsvirkning i 1998. Regnskapsmessig gevinst ved salg av Svartisen kraftverk til Nordland fylkeskommune utgjorde om lag 450 millioner kroner før skatt.

Kostnader Driftskostnadene gikk ned med 142 millioner kroner, fra 2.704 millioner kroner i 1997 til 2.562 millioner kroner i 1998. Nedgangen skyldes at den tidligere produksjonsavgiften ble opphevet med virkning fra 1998. Bortfallet av avgiften ut-

gjorde 456 millioner kroner. På den annen side økte lønnskostnader og andre driftskostnader med vel 300 millioner kroner. Kostnadsøkningen relaterer seg i det vesentlige til datterselskaper, og må ses i sammenheng med økte driftsinntekter. Kostnadene til drift og vedlikehold innen kraftproduksjon og -handel viste en moderat økning.

Netto finanskostnader ble redusert med 94 millioner kroner, fra 976 millioner kroner i 1997 til 882 millioner kroner i 1998. Hovedårsaken til dette er rentebetjening av ansvarlig lån til staten. Lånet, som er på 3.850 millioner kroner; rentebetjenes avhengig av statsforetakets resultater og foretatt nedbetaling på lånet. Det påløp 246 millioner kroner i renter på lånet i 1997, mens Statkraft ikke kom i resultatmessig posisjon til å betale renter i 1998. For øvrig ble finanspostene påvirket noe av det økte rentenivået.

Skatter og avgifter Skatter ble kostnadsført med 910 millioner kroner i 1998 mot 361 millioner

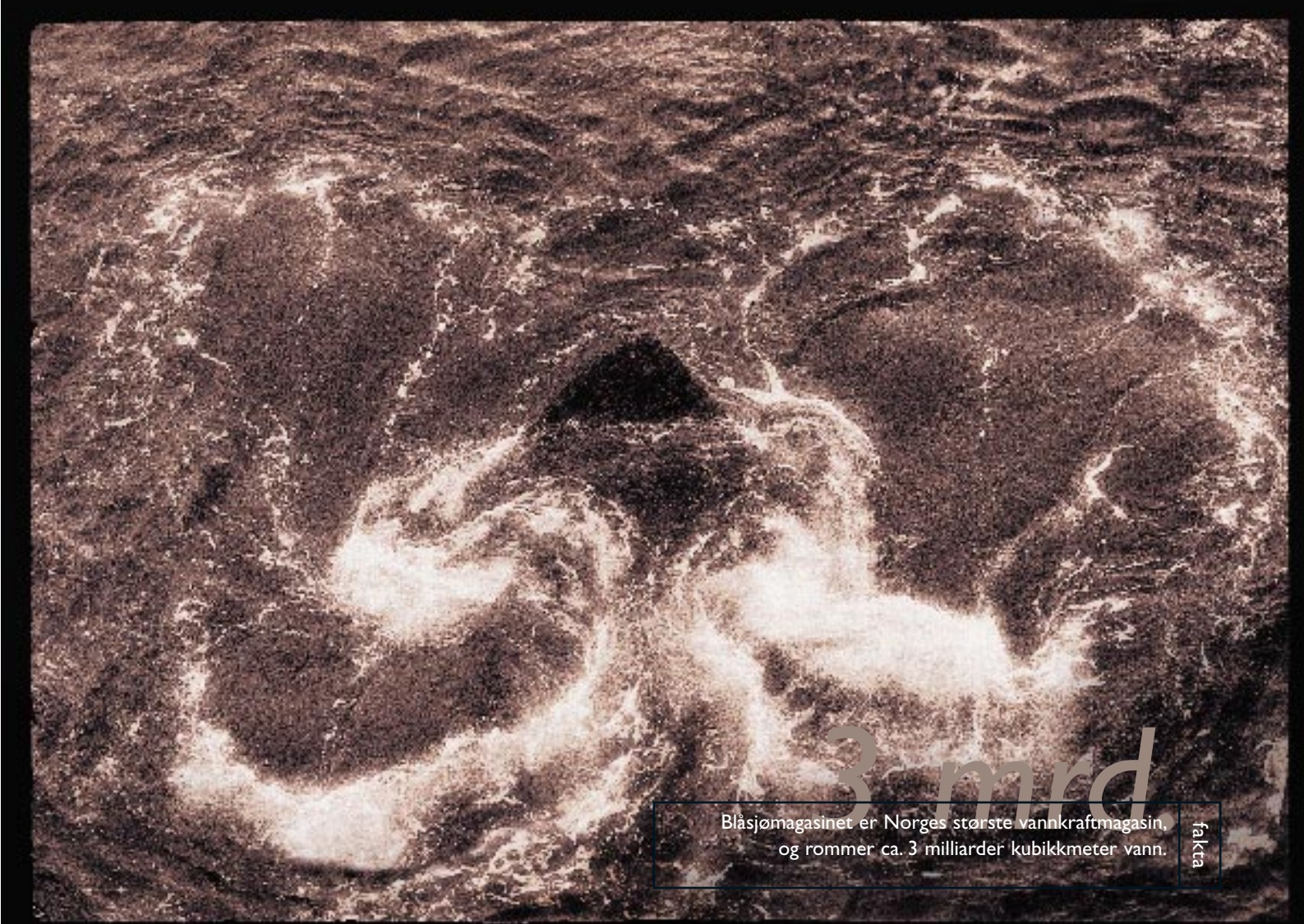
kroner i 1997. Årsaken til økningen er at det i regnskapet for 1997 ble tilbakeført en utsatt skatteforpliktelse på 528 millioner kroner; mens det i 1998 kun ble mindre endringer i utsatt skatt. Betalbare skatter viste en økning på 21 millioner kroner fra 1997.

Med konsesjonsbetingede avgifter og erstatninger i tillegg, beløp den samlede skatte- og avgiftsbelastningen i 1998 seg til 1.141 millioner kroner. Det tilsvarer 61 prosent av resultatet før skatter og avgifter.

Resultat Driftsresultatet i 1998 beløp seg til 2.198 millioner kroner, mot 1.998 millioner kroner i 1997. Hovedårsakene til bedringen er gevinst ved salg av anleggsmidler og bortfall av produksjonsavgiften.

Det er i 1998 innarbeidet resultatandeler fra de tilknyttede selskapene Sydkraft AB og Oslo Energi Produksjon AS på 315 millioner kroner, mot 255 millioner kroner i 1997. Økningen skyldes dels resultatforbedring i selskapene og dels økt eierandel.

*i elvens katedral
ble kraften dyrket
kraft
og tro
på fremtid
varm i lyset
fra en glødelampe*

3 mrd.

Blåsjømagasinet er Norges største vannkraftmagasin, og rommer ca. 3 milliarder kubikkmeter vann.

fakta

bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv

Resultatet før skatter ble 1.631 millioner kroner, som er 354 millioner kroner høyere enn i 1997.

Resultatet etter skatter og minoritetsinteresser utgjorde 718 millioner kroner, mot 906 millioner kroner i 1997.

Kapitalforhold og investeringer

Statkraft foretok i 1998 samlede investeringer på 944 millioner kroner.

221 millioner kroner ble investert i egne anlegg i Norge. Det største enkeltprosjektet var etterarbeid knyttet til damutbyggingen ved Svartisen kraftverk. Damanleggene ble satt i teknisk drift i slutten av 1997. Øvrige investeringer knytter seg til en lang rekke mindre rehabiliteringsprosjekter både på kraftverk og dammer, samt systemfornyelser.

723 millioner kroner ble brukt til kjøp av anlegg og eierandeler i andre selskaper og til kapitalinnskudd i internasjonale kraftutbyggingsprosjekter. Dette omfatter først og fremst kjøp av Troms Kraftfor-

BKK fant sted i januar 1999. Ubenyttede trekkrettigheter utgjorde ved utgangen av året 1.987 millioner kroner.

Ved utgangen av 1998 hadde Statkraft en samlet egenkapital på 15.890 millioner kroner. Statkraft har derved bygget opp en positiv fri egenkapital, og har tjent inn det akkumulerte underskuddet fra tidligere år. Egenkapitalandelen utgjorde ved årsskiftet 39 prosent.

Kraftproduksjon og handel

Det nordiske kraftmarkedet Det samlede årsforbruket av el-kraft i Norge, Sverige og Finland vokste fra 1997 til 1998 med henholdsvis 4,8 prosent, 1,0 prosent og 3,8 prosent. Årsforbruket i Norge ble 118,5 TWh som var 5,4 TWh høyere enn i 1997. Til

kk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til

synings eierandel i Kobbelv kraftverk, ytterligere kjøp av aksjer i Sydkraft AB og egenkapitalinvestering knyttet til Khimti-prosjektet i Nepal.

Nordland fylkeskommune gjorde i 1998 bruk av opsjonen på kjøp av en eierandel i Svartisen kraftverk som var festsatt av Stortinget. 30 prosent av kraftverket ble overdratt til fylkeskommunen 1. desember for et beløp på vel 1.750 millioner kroner.

Statkraft hadde et begrenset finansieringsbehov i 1998, og tok ikke opp nye langsiktige lån. Foretaket tok opp enkelte kortsiktige lån i det norske og det utenlandske sertifikatmarkedet. Nedbetalingen av langsiktige lån utgjorde 1.049 millioner kroner. Statkrafts langsiktige rating er fortsatt Aaa fra Moody's og AA+ fra Standard & Poor's.

Statkraft hadde god likviditet gjennom hele året. Likviditetsbeholdningen for konsernet beløp seg til 3.311 millioner kroner ved utgangen av året. En vesentlig del av denne beholdningen var imidlertid bundet opp til det planlagte kjøpet av aksjer i BKK Kraft AS, og til avtalen om kjøp av eierandel i Kobbelv kraftverk. Utbetaling for kjøpet av aksjer i

tross for en mild vinter og en årstemperatur som var 0,3 grader høyere enn normalt for hele landet, økte forbruket innen alminnelig forsyning med 3,1 TWh tilsvarende 4 prosent. Kraftkrevende industri hadde en økning på 1,8 TWh eller 5,9 prosent, mens forbruket i elektrokjeler økte med 0,5 TWh.

Tilslaget varierer mye fra år til år i det nordiske vannkraftsystemet. Det har ikke minst de tre siste årene vist. 1996 var et av de tørreste årene som er registrert, mens både 1997 og 1998 ble våte år. Totalt for Norge og Sverige endte 1998 med et nyttbart tilslag på 199 TWh, som var 22 TWh over det normale. Det var store nedbørsmengder i Sverige med et nyttbart tilslag på 125 prosent av det normale. For Norges del var nedbøren mer moderat, med et tilslag på 105 prosent av det normale, men med store variasjoner mellom landsdelene. Nord-Norge og Vest-Norge fikk relativt sett lite, mens Østlandet fikk mer enn normalt.

Gjennomsnittlig el-spotpris for 1998 ble så lav som 11,7 øre/kWh, mot 13,5 øre/kWh i 1997 og 25,7 øre/kWh i 1996.

Den innenlandske kraftproduksjonen i Norge ble 115 TWh, som var 5,2 prosent høyere enn i 1997. I tillegg var landet netto importør av kraft fra utlandet med 3,5 TWh, mens det i 1997 ble importert 4 TWh. Norge importerte kraft fra Sverige i hele 1. halvår og på slutten av året, med til sammen 4,2 TWh. Det var

Hendelser i norsk el-kraft-utbygging:

1885 Norges første el-verk åpnes, Laugstol Bruk i Skien.

1894 Oslo får elektrisk sporvei som første by i Norden.

1939 75 prosent av Norges befolkning har strøm.

1965 4000 mennesker i Norge mangler strømforsyning – de fleste i Troms og Finnmark.

1990 213 mennesker i Norge er uten strøm. Halvparten av disse får statsstøtte til drift av diesellaggregat.

*kobbertråden samlet landet
ingen kriger
stolt i striden
noensinne folk forenet
kun kobbertråd
tynt som spindeløve
sterkt
med løfter om
all verdens fremtid
og så
en ganske vanlig kveld
en dag som ingen engang husker
strømmen, lys
og radio
en stemme
samme tanke
et folk*

også en beskjeden import av kraft fra Danmark i begynnelsen av året, men som følge av fallende spotpriser, ble handelen snudd til en netto krafteksport over skagerrakkablene utover året. Samlet ble det eksportert 0,6 TWh. Det var liten utveksling mot Finland og Russland. Samlet ble det importert vel 2 TWh til det norsk-svenske markedet i 1998, som var en økning på 0,5 TWh fra året før.

Som følge av det våte været økte landets totale vannmagasinfylling med nær 5 prosent i forhold til 1997, og utgjorde vel 60 TWh eller 110 prosent av det normale ved utgangen av året.

Kraftproduksjon og -handel i Statkraft Statkraft, som har mye av sin produksjonskapasitet i vest og nord, hadde et vesentlig lavere tilsig enn det øvrige

transittkanal gjennom Jylland. I alt ble det eksportert vel 0,3 og importert vel 0,02 TWh i 1998.

Statkrafts produksjonsapparat er det siste året utvidet gjennom overtakelse av driftsansvaret for tidligere hjemfalte kraftverk. 1. januar 1998 overtok Statkraft driften av kraftverkene i Høyanger fra Norsk Hydro. Driften av Okslaanleggene i Tyssedal ble overtatt fra Tyssefaldene 8. februar. Anleggene tilsvarer en årsproduksjon på 1,7 TWh.

Det var i 1998 høy regularitet og tilfredsstillende tilgjengelighet i produksjonsapparatet. Utgjengelighet som følge av mislykket oppstart og havari utgjorde 1,2 prosent. De alvorligste driftsavbrudd var et bryterhavari ved Aura kraftverk i februar, som førte til brudd i strømforsyningen over store deler av Nordvestlandet i tre timer. I mai eksploderte en effektbryterpol i Skjomen kraftverk, noe som satte stasjonen ut av drift. To av stasjonens tre aggregater ble satt i drift igjen etter en måned. Det tredje aggregatet ventes i drift våren 1999. Hendelsesforløpene

kk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til

norsk-svenske markedet. Dette var særlig markant i sommerperioden da foretaket hadde en tilsigssvikt på 1,1 TWh, mens svenske produsenter og resten av de norske produsentene i sum hadde et tilsig ca. 15 TWh over det normale. Statkraft fikk med andre ord virkningen av en lav pris på produksjonen uten å få den normalt tilhørende økning i produksjonsvolumet. Dette er den vesentlige årsaken til at Statkraft oppnådde et relativt svakt økonomisk resultat av kraftomsetningen i 1998.

Statkrafts salgbare produksjon ble på 32,4 TWh som tilsvarer om lag normalproduksjonen.

Statkraft inngikk en langsiktig avtale om kraftleveranser med Norske Skog i 1998. Avtalen er en av de største som er inngått i Norge. Leveransene starter i år 2002, trappes opp etter hvert som Norske Skogs gjeldende avtaler løper ut, og omfatter totalt 4 TWh årlig ved fullt uttak fra 2011. Avtalen er en videreføring av arbeidet med å sikre langsiktige, kommersielle avtaler for leveranser til kraftkrevende industri. Dette arbeidet fikk sitt gjennombrudd ved en tilsvarende avtale inngått med Norsk Hydro i 1997.

1. oktober startet utveksling av kraft med Tyskland knyttet til kraftutvekslingsavtalen mellom Statkraft og det tyske kraftselskapet PreussenElektra. Utvekslingen benytter 400 MW av de eksisterende skagerrakkablene mellom Norge og Danmark og en

er gjennomgått med berørte parter, og man har klargjort årsaksforholdene for å forebygge lignende situasjoner. Uhellene medførte kun materielle skader, og har ikke fått vesentlige økonomiske konsekvenser for Statkraft.

År 2000-problematikken har vært behandlet grundig. Alle kraftstasjoner er vurdert, og forbedringstiltak og oppgraderinger er iverksatt. Det er gjennomført systemtester i en rekke stasjoner og driftsentraler, og så langt er det ikke avdekket kritiske problemer. For de administrative systemene er det iverksatt nødvendige oppgraderinger. For at kundene skal kunne motta kraft, er det imidlertid nødvendig at tilsvarende aktiviteter utføres av så vel mellomliggende nettleverandører som eiere av andre anlegg som kan påvirke nettet. Leveringssikkerheten er dermed også avhengig av aktører utenfor Statkrafts kontroll.

Kraftutbyggingsprosjekter i Norge

Statkraft har ikke hatt nye norske kraftprosjekter i arbeid etter at Svartisenutbyggingen ble slutført da Storglomvassdammen og Holmvassdammen ble satt i drift i 1997. Foretaket bearbeider imidlertid en portefølje av nye vannkraftprosjekter på mellom 4 og 5 TWh i årlig produksjon, og har i tillegg en rekke prosjekter knyttet til oppgradering og effektivisering av eksisterende kraftverk. Hovedutfordringen er å frembringe kostnadseffektive utbyggingsløsninger, og det har i 1998 vært utført et omfattende planleggingsarbeid knyttet til dette.

De vesentligste prosjektene er nye kraftverk i Beiarn, Bjellånes og Melfjord, tilleggsutbygging i Saudavassdraget og nytt kraftverk til erstatning for gamle Bjølvo kraftverk. Dersom behandlingen går som ventet, antas prosjektene, med unntak av Sauda, å ha byggestart i 1999/2000.

Naturkraft, som eies av Statoil, Norsk Hydro og Statkraft med en tredel hver, fikk i 1997 stadfestet

avviklingen av landets kjernekraft skulle starte med Sydkraft-eide Barsebäck I senest ved utgangen av juni 1998. I mai ble det innvilget utsettelse av stengingen inntil videre som følge av at Sydkraft har tatt rettslige skritt for å prøve gyldigheten av stengingsvedtaket. Parallelt med dette er Sydkraft i dialog med Regjeringen om en frivillig avtale.

I Norge har Statkraft tidligere kjøpt 20 prosent i Oslo Energi Produksjon AS, med en produksjon på 7,5 TWh. I 1998 ble det inngått avtale om kjøp av 26 prosent i BKK Kraft AS, med en produksjon på 5,8 TWh, og 49,5 prosent i BKK Kraftsalg AS med gjennomføring i 1999.

I 1998 etablerte Statkraft krafthandelsvirksomhet i Nederland for å ta del i de nye markedene som

utbyggingskonsesjon for gasskraftetablering på Kårstø i Rogaland og Kollsnes i Hordaland. I januar 1999 ga Statens Forurensningstilsyn utslippstillatelse for anleggene. Betingelsene i tillatelsen gir ikke grunnlag for bygging av kraftverkene, og saken er anket inn for Olje- og energidepartementet.

Engasjementer i nord-europeiske kraftmarkeder

Europeiske energimarkeders utvikling i retning av deregulering og handel over grensene åpner for nye forretningsmuligheter. Statkraft deltar aktivt i restruktureringen som pågår, blant annet ved langsiktige kraftutvekslingsavtaler, kjøp av eierandeler i selskaper og etablering av handelsvirksomhet på kontinentet. Statkrafts største enkeltinvestering de siste årene er kjøpet av en eierandel i Sydkraft AB i Sverige. I 1998 kjøpte Statkraft 1,9 millioner C-aksjer tilsvarende 0,2 prosent av stemmene og 1,0 prosent av kapitalen. Etter dette eier Statkraft 23,9 millioner A-aksjer og 10,7 millioner C-aksjer som tilsvarer 18,1 prosent av kapitalen og 21,0 prosent av stemmene i selskapet. Sydkraft venter et årsresultat etter skatt på vel 2 milliarder SEK som er om lag på nivå med ordinær virksomhet i 1997.

Den svenske regjeringen besluttet i februar 1998 at

åpner seg etter den vedtatte deregulering av kraftmarkedet i Nederland og Tyskland. Det er etablert et norsk holdingselskap, Statkraft Energy Europe AS, som vil stå som eier av handelsselskapet Statkraft Energy Nederland B.V.

Internasjonale kraftutbyggingsprosjekter

For å utnytte Statkrafts kompetanse på vannkraftutvikling, deltar foretaket i utbyggingsprosjekter i vekstområder for vannkraft utenfor Nord-Europa – dels som prosjektutvikler og eier, og dels som utbygger.

Det 210 MW store elvekraftverket Theun-Hinboun i Laos ble satt i kommersiell drift i april i 1998. Statkraft har en eierandel på 10 prosent gjennom Nordic Hydropower AB, eiet av Statkraft og Vattenfall AB i Sverige med 50 prosent hver. Prosjektet ble gjennomført innenfor planlagt tid og noe under kostnadsrammene. Valutauroen i regionen vil ikke få noen vesentlig betydning for lønnsomheten.

Utbyggingen av et 60 MW elvekraftverk, Khimti I i Nepal, har fortsatt for fullt i 1998. Statkrafts eierandel i selskapet Himal Power Limited, som forestår utbyggingen, er 74 prosent. Kommersiell driftsstart planlegges i midten av år 2000.

Engineering- og anleggsvirksomhet

Statkraft Anlegg og Statkraft Engineering oppnådde i 1998 en ytterligere økt omsetning i eksterne mar-

bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv

keder både nasjonalt og internasjonalt. Omsetningen i Statkraft Anlegg beløp seg til 356 millioner kroner. 40 prosent kom fra internasjonale prosjekter. For Statkraft Engineering var de tilsvarende tallene 320 millioner kroner og 20 prosent.

Et hovedprosjekt for Statkraft Anlegg er Khimti-utbyggingen i Nepal. Fremdriften i prosjektet er presset. Det skyldes at tunnelutvinningen har vært vanskelig på grunn av store variasjoner i fjellkvaliteten. Statkraft Anlegg har foretatt avsetninger i regnskapet til å dekke den økonomiske risikoen knyttet til dette, men det er fortsatt usikkerhet med hensyn til det endelige utfallet.

Forskning og utvikling

Et økende energiforbruk og planlagt utkopling av produksjonskapasitet i Norden, vil føre til at den skandinaviske kraftbalansen blir stadig strammere. Statkraft har i 1998 videreført arbeidet med ny teknologi innenfor vannvei, utstyr og styringssystemer

for å bedre utnyttelsen av eksisterende kraftverk og for å videreutvikle tilgjengelig vannkraftpotensial som det hittil ikke har vært lønnsomt å bygge ut. Det er gjennomført kartlegging av mulighetene for å øke produksjonen ved eksisterende kraftverk gjennom tiltak for energieffektivisering.

Det legges vekt på at kostnadseffektive løsninger kombineres med hensynet til vern av miljøet. Statkraft gjennomfører omfattende studier av hvordan utbygging og regulering av vassdrag virker inn på miljøet og arbeider med utvikling av økologisk baserte kompensasjonstiltak. Siktemålet er å ivareta biologisk mangfold og å oppnå tilfredsstillende varig bioproduksjon i berørte vassdrag.

Strammere miljømessige rammebetingelser medfører også behov for å utrede lønnsom alternativ fornybar energi. Vindkraft er på kort sikt den alternative energikilden som har størst mulighet for kommersiell drift. Statkraft har i 1998 kartlagt vindressursene både i Sør- og Nord-Norge blant annet ved vindmålinger på utvalgte steder. Det er valgt ut steder for videre detaljmålinger.

De fleste teknologier for produksjon av alternativ fornybar energi er imidlertid fortsatt på utviklingsstadiet, og må ses i et lengre tidsperspektiv. Statkraft har i 1998 etablert FoU-prosjekter i samarbeid med eksterne forskningsmiljøer og andre samarbeidspartnere for å utrede mulighetene for produksjon av kraft fra hydrogen og saltgradienter, som baserer seg på osmotisk trykkforskjell mellom sjøvann og ferskvann.

Statkraft har i 1998 også prioritert utvikling av systemer for vedlikeholdsstyring, produksjonsstyring og markedsagering.

Organisasjon, personale og arbeidsforhold

Ved utgangen av 1998 hadde Statkraftkonsernet 1.535 ansatte. Det tilsvarer 1.424 årsverk fordelt på 748 i morselskapet og 676 i datterselskaper. I tillegg hadde bedriften ansvaret for 22 lærlinger. Beman-

ningsnivået viser en økning på 138 årsverk fra 1997 som i det vesentlige er knyttet til prosjektvirksomhet i Statkraft Anlegg.

Sentrale områder for utvikling av organisasjonen i 1998 har vært videreføring av kompetanseplanlegging, oppstart av kompetanseutviklingsprosjekter bl.a. innen fagopplæring og videreføring av lederutvikling gjennom sentrale og lokale lederutviklingsprogrammer.

Statkraft har i 1998 foretatt en omfattende kartlegging av potensialet for forbedringer innenfor produksjonsapparatet. Prosjektet har berørt både organisatoriske og driftsmessige forhold. Arbeidet med å implementere forbedringstiltak for en mer effektiv driftsorganisasjon vil fortsette i 1999.

Styrets samlede godtgjørelse i 1998 utgjorde 965.000 kroner. Lønn og annen godtgjørelse til administrerende direktør var 1.482.000 kroner.

Honorar til revisor utgjorde 775.000 kroner for ekstern revisjon, 2.200.000 kroner for rådgivning og 2.795.000 kroner for internrevisjonstjenester.

Helse, miljø og sikkerhet

Statkrafts systematiske arbeid med helse, miljø og sikkerhet har i 1998 resultert i en fortsatt bedring i HMS-tallene fra året før. I 1998 hadde Statkraft konsern 15 skader med fravær, mot 27 året før. Skadefraværsfrekvensen (HI-verdien) var syv, mot

15 i 1997. I tillegg er det registrert 14 skader uten fravær, mot 26 året før. Skadefrekvensen ut fra skader totalt, med og uten fravær (H2-verdien), var 13,6 mot 29,7 i 1997.

Skadefraværstallet eller skadealvorlighetsverdien (F-verdien) var på 104 i 1998, mot 137 året før. Det var ingen alvorlige skader i konsernet i 1998.

Det er en målsetting å oppnå større åpenhet hos den enkelte, og å etablere erfaringsoverføring på tvers av foretakets landsdekkende organisasjon, når det gjelder risikoområder og farlige situasjoner. Læring knyttet til registrering av farlige situasjoner som kan forårsake skader, nestenulykker, har vært spesielt i fokus.

Statkrafts sykefravær holder seg fortsatt lavt og var i 1998 på gjennomsnittlig 3,1 prosent mot 2,8 prosent året før. Fra 1992 har konsernet til nå hatt en nedgang på over 2 prosentpoeng i sykefraværet.

Aktiviteten i konsernet forurenses i liten grad det ytre miljøet. Det er reist påstander om at en steinfylling i Kilvik knyttet til Svartisen-utbyggingen skulle inneholde miljøfarlige stoffer. Norsk institutt for vannforskning har foretatt prøver av sigevannet som viser at dette har drikkevannskvalitet. Holandsfjorden grendelag har anmeldt forholdet til Økokrim, som etterforsker saken.

Tvistesaker

I løpet av 1998 har flere av retts sakene om ligningen etter det gamle skattesystemet blitt forlikt. Det verserer imidlertid fortsatt saker mot fem kommuner. Det nye skattesystemet som ble innført fra

Ytre miljø

Produksjon av vannkraft har miljømessige fortrinn fremfor andre former for energiproduksjon. Imidlertid medfører også utbygging og drift av vannkraftanlegg inngrep i naturen og påvirkning av miljøet. Statkraft er opptatt av å forebygge og begrense negative miljøkonsekvenser av virksomheten, blant annet gjennom tiltak i forbindelse med vassdrags- og konsesjonsbetingelser som foretaket er underlagt. Statkraft gjennomfører løpende kartlegging, undersøkelser og miljøtiltak i regulerte vassdrag. Utsetting av fisk og ulike biotopjusterende tiltak utgjør hovedtyngden av aktiviteten som gjennomføres i den daglige driften for å kompensere for reguleringskader. I 1998 ble det satt ut om lag 450.000 smolt, settefisk og yngel av laks, sjørørret og innlandsørret.

Det ble også gjennomført en rekke studier av iverksatte tiltak med sikte på evaluering og forbedring av disse. Selskapet har lagt ned et betydelig arbeid i utvikling av nye kompensasjonsmetoder basert på å styrke økologisk bærekraft og å oppnå en varig bedring av produksjonskapasiteten på berørte vassdragsavsnitt. I denne sammenheng har arbeidet med å stryke ferskvannsbasen til de ville laksebestandene hatt høy prioritet.

1997, har ikke gitt opphav til noen rettsaker ennå. Fra tidligere har også Statkraft følgende tvistesaker som er under behandling:

- Avgiftsrefusjon for produksjonsavgift i inngåtte kontrakter.
- Sentralnettskostnader ved levering av konsesjonskraft.
- Levering av konsesjonskraft fra Nore kraftverk.
- Manøvreringsreglementet for Kjela kraftverk.

Statkraft og åtte selskaper som er innehavere av såkalte Tokke-gjeldsbrev, er uenige om vilkårene for kraftleveranser etter 30. juni 1996. Herredsretten avsa 20. mars 1998 dom om at Statkraft skal levere fastsatte kvanta kraft til saksøkerne til selvkostpris. Statkraft mener seg imidlertid ikke forpliktet til å levere kraften til noe annet enn markedspris, og har anket dommen.

I forbindelse med kraftutvekslingsavtalen med danske Elsam har det oppstått tvist om enkelte elementer i forbindelse med det økonomiske oppgjøret mellom partene. Statkraft har i henhold til avtalen brakt spørsmålene inn for voldgift. I desember 1998 ble Statkraft, sammen med Troms kraftforsyning med flere, saksøkt av Nordland fylkeskommune og AS Nordlandskraft. Bakgrunnen er at Statkraft har kjøpt Troms kraftforsyning sin rett til uttak av 17,5 prosent av produksjonen i Kobbelv kraftverk. Saksøkerne gjør

gjeldende at transaksjonen ikke kan gjennomføres, og at Troms kraftforsyning i stedet er forpliktet til å medvirke til en avtale AS Nordlandskraft har inngått om utleie av Nordland fylkeskommunes medeiendomsrett i Svartisen kraftverk og Kobbelv kraftverk.

Det er i regnskapet gjort en nøktern vurdering av forpliktelsene vedrørende de pågående tvistesakene.

Disponering av årsresultatet

Styret anser at utbytte fra Statkraft må fastsettes under hensyn til foretakets sentrale rolle i energisektoren. Statkraft bør ha finansiell evne og soliditet til å delta som en sentral aktør i utviklingen av det norske og nord-europeiske kraftmarkedet og til å gjennomføre større prosjekter. Styret anbefaler på denne bakgrunn en utbyttepolitikk der 30 prosent av konsernets resultat etter skatt utbetales i utbytte, forutsatt at konsernets egenkapitalandel normalt ikke faller under 40 prosent. I tråd med dette fore-

I et marked med stadig strammere kraftbalanse vil Statkraft utnytte sin kompetanse til fortsatt videreutvikling av vannkraftpotensialet i Norge. Det vil også bli lagt økende vekt på å utvikle alternativ fornybar energi på kommersiell basis – i første rekke vindkraft, men på lengre sikt også arbeide for utnyttelse av andre alternative energikilder.

I det nord-europeiske markedet vil Statkraft utnytte sine fortrinn i den økende konkurransen som deregulering fører med seg, og ta del i de nye forretningsmuligheter dette gir. Fokus vil være rettet både mot allianser med, og kjøp av andeler i, andre selskaper og deltakelse i krafthandelsvirksomhet med grunnlag i kompetanse innenfor markedsagering og et fleksibelt produksjonssystem.

slås følgende disponering av årsoverskuddet for 1998 (i millioner kroner):

	Statkraft SF	Statkraft konsern
Overført til udekket tap	188	15
Utbytte på foretakskapitalen	216	216
Overført til fri egenkapital	93	487
Årsoverskudd	497	718

Strategi og fremtidsutsikter

Sett i et noe lengre perspektiv har Statkraft over flere år hatt en betydelig resultatforbedring. Inntjeningen er imidlertid ikke tilstrekkelig til å gi en rimelig avkastning på egenkapitalen. Det vil derfor fortsatt være en prioritert oppgave å bedre foretakets inntjening.

Statkraft vil innenfor fastsatte rammer fortsette sin satsing på vannkraftutvikling i land der det fortsatt er utbyggingsmuligheter, med basis i sin prosjekt-kompetanse.

Statkraft går inn i 1999 med vannmagasiner som er noe høyere enn normalt. Forutsatt mer normale tilslags- og markedsforhold enn i 1998, vil dette kunne forbedre resultatet av kraftproduksjon og -handel i 1999. Det er imidlertid fortsatt lave priser i markedet og en vanskelig markedsituasjon. Det knytter seg derfor stor usikkerhet til resultatutviklingen, men det antas at resultatet i 1999 blir noe bedre enn i 1998.

Statkrafts styre
Bærum, 9. mars 1999

Britt Solvik

Anders Eckhoff

Halvard Kaasa

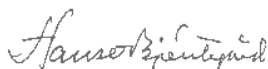

Marit Büch-Holm

Odd Vanvik

Jon Ivar Nåsund

Tom Andersen

Toril Mølmshaug

Hans O. Bjøntegård
Formann

Lars Uno Thulin
Adm. direktør

*kraften synger
fra en ledning
som regnet har jeg vasket landet
over myrdrag
hus og blokker
vandret i et bekkefar
ventet i en voldsom demning
siden ble jeg presset sammen
kastet rundt og adskilt
revet
og så er jeg på vei
men hvor?
møter jeg en tom kontorpult
lyser jeg for våkne øyne
vil jeg varme hus
som ingen bor i?
i tusen år var jeg på vei
ikke la meg gå til spille*

100%

Vannkraft er den mest miljøvennlige av alle kjente og utnyttbare energiformer. Den er 100 prosent fornybar, og etterlater ingen gasser eller miljøskadelige stoffer.

fakta

konsern					Statkraft SF		
1998	1997	1996	beløp i mill. kroner	note	1998	1997	1996
3.866	4.627	4.970	Kraftsalg	1, 2	3.865	4.628	4.971
1.448	726	592	Andre driftsinntekter	3	828	381	435
5.314	5.353	5.562	Brutto driftsinntekter		4.693	5.009	5.406
-554	-651	-864	Overføringskostnader		-553	-651	-864
4.760	4.702	4.698	Netto driftsinntekter		4.140	4.358	4.542
597	436	315	Lønn og andre personalkostnader	4, 22	309	260	234
231	220	241	Erstatninger og konsesjonsavgifter	5	225	220	239
-	456	417	Produksjonsavgift		-	456	417
904	768	544	Andre driftskostnader	6	695	663	554
830	824	827	Ordinære avskrivninger	15	793	787	780
2.562	2.704	2.344	Driftskostnader		2.022	2.386	2.224
2.198	1.998	2.354	Driftsresultat		2.118	1.972	2.318
315	255	-	Resultatandel i tilknyttede selskap	14	-	-	-
156	217	235	Finansinntekter	7	295	276	233
-1.038	-1.193	-903	Finanskostnader	7	-1.056	-1.209	-910
-882	-976	-668	Netto finansposter		-761	-933	-677
1.631	1.277	1.686	Resultat før skatter		1.357	1.039	1.641
-910	-889	-710	Betalbare skatter	8	-860	-848	-699
-	528	-521	Endring utsatt skatt	8	-	630	-625
-910	-361	-1.231	Skatter		-860	-218	-1.324
-3	-10	-	Minoritetsinteresser		-	-	-
718	906	455	Årsresultat	9, 20	497	821	317
15	906	455	Ført mot udekket tap		188	821	317
216	-	-	Utbytte		216	-	-
487	-	-	Til disposisjonsfond		93	-	-

konsern					Statkraft SF		
1998	1997	1996	beløp i mill. kroner	note	1998	1997	1996
Eiendeler							
3.311	1.153	1.314	Likvide midler	10	3.028	723	843
199	178	319	Kundefordringer	11	109	135	330
1.159	635	1.069	Andre kortsiktige poster	12	1.118	647	1.027
4.669	1.966	2.702	Omløpsmidler		4.255	1.505	2.200
981	1.078	1.087	Langsiktige fordringer, aksjer m.v.	13	9.239	8.946	8.280
7.565	7.175	6.248	Investering i tilknyttede selskap	14	-	-	-
1.062	349	751	Anlegg under utførelse	15	295	345	842
26.710	28.171	28.301	Varige driftsmidler	15	26.162	27.650	27.661
36.318	36.773	36.387	Anleggsmidler		35.696	36.941	36.783
40.987	38.739	39.089	Eiendeler		39.951	38.446	38.983
Gjeld og egenkapital							
504	448	1.751	Rentebærende gjeld	16	504	441	1.751
611	632	443	Skyldige skatter	8	572	591	432
1.857	1.336	1.366	Annen rentefri gjeld	17	1.737	1.134	1.271
2.972	2.416	3.560	Kortsiktig gjeld		2.813	2.166	3.454
18.118	17.063	17.199	Langsiktig gjeld og avsetninger	18	17.796	17.218	17.288
3.920	3.850	3.850	Ansvarlig lån	19	3.850	3.850	3.850
87	25	-	Minoritetsinteresser		-	-	-
15.400	15.400	15.400	Foretakskapital		15.400	15.400	15.400
490	-15	-920	(Udekket tap)/Fri egenkapital		92	-188	-1.009
15.890	15.385	14.480	Egenkapital	20	15.492	15.212	14.391
40.987	38.739	39.089	Gjeld og Egenkapital		39.951	38.446	38.983
2.106	2.109	1.887	Pantstillelser	21	2.106	2.109	1.887
2.011	1.426	1.553	Garantiansvar	21	1.780	1.231	1.397

konsern				Statkraft SF			
1998	1997	1996	beløp i mill. kroner	note	1998	1997	1996
Likvider tilført/brukt på virksomheten							
718	906	455	Årets resultat		497	821	317
-507	-10	11	Gevinst/tap ved salg av anleggsmidler		-463	-6	13
830	824	827	Ordinære avskrivninger		793	787	780
-	-528	521	Endring utsatt skatt		-	-630	625
1.041	1.192	1.814	Tilført fra årets virksomhet		827	972	1.735
-730	200	221	Endring i lager, debitorer og kreditorer		-610	164	234
-50	-255	-	Resultatandel tilknyttede selskap		-	-	-
529	518	168	Endring i andre kortsiktige poster		778	528	161
790	1.655	2.203	Netto likviditetsendring fra virksomheten	A	995	1.664	2.130
Likvider tilført/brukt på investeringer							
-1.347¹⁾	-281	-424	Investeringer i varige driftsmidler		-563	-286	-410
1.772	31	20	Salg av varige driftsmidler (salgssum)		1.771	13	13
-286²⁾	-676	-6.248	Investeringer i andre foretak		-136	-89	-6.248
139	-926	-6.652	Netto likviditetsendring fra investeringer	B	1.072	-362	-6.645
Likvider tilført/brukt på finansiering							
-	1.073	8.900	Opptak av ny langsiktig gjeld		-	1.073	8.900
-632³⁾	-441	-3.086	Nedbetaling av langsiktig gjeld og ansvarlig lån		-632³⁾	-441	-3.086
1.861	-1.522	-2.112	Endring i langsiktige fordringer og gjeld		870	-2.054	-2.350
1.229	-890	3.702	Netto likviditetsendring fra finansiering	C	238	-1.422	3.464
2.158	-161	-747	Netto endring i likvider gjennom året	A+B+C	2.305	-120	-1.051
1.153	1.314	2.061	Likviditetsbeholdning 01.01.	12	723	843	1.894
3.311	1.153	1.314	Likviditetsbeholdning 31.12.	12	3.028	723	843

1) Av dette skyldes 763 mill. kr første års konsolidering av datterselskapet Himal Power Ltd.

2) Tallet er 74 mill. kr lavere enn det ellers hadde vært, på grunn av første års konsolidering av datterselskapet Himal Power Ltd.

3) I tillegg er det betalt 417 mill. kr i avdrag på lån som i 1997 var oppført som kortsiktig gjeld.

Regnskapsregler for statsforetak Statkraft SF er etablert som et statsforetak, og virksomheten reguleres særskilt gjennom Lov om Statsforetak. Regnskapsavleggelsen reguleres av Lov om regnskapsplikt m.v. og god regnskapskikk.

Konsolidering og konsernregnskap I konsernregnskapet inkluderes de selskaper hvor Statkraft har bestemmende innflytelse. Dersom et datterselskap vurderes å være uvesentlig for konsernet, kan dette føre til konsolideringsutelatelse. Datterselskaper kjøpt eller etablert i løpet av året inkluderes fra og med kjøps-/etableringstidspunktet.

Datterselskaper innarbeides i konsernregnskapet etter oppkjøpsmetoden. Forskjellen mellom kostpris for datterselskapets aksjer og bokført egenkapital er, på basis av en mer- og mindreverdianalyse, henført til de av selskapets eiendeler og forpliktelser som har andre verdier enn de bokførte. Eventuell mer-/mindreverdi som ikke kan henføres til identifiserbare eiendeler og forpliktelser, behandles som goodwill/negativ goodwill.

Selskapenes interne omsetning og mellomværende er eliminert i konsernregnskapet. Videre er intern fortjeneste ved egne investeringsarbeider eliminert.

Utenlandske datterselskapers resultatregnskap omregnes til norske kroner etter gjennomsnittskurser for året. Balansen omregnes til valutakurs ved regnskapsårets slutt. Eventuelle omregningsdifferanser føres mot fri egenkapital.

Innkonsoliderte utenlandske selskaper kan ha som formål å besitte langsiktige strategiske aksjeposter for konsernet, som i morselskapet er sikret gjennom opptak av lån i samme valuta som aksjeinvesteringen er gjort i. For slike selskaper omregnes balansen basert på historiske kurser.

Kraftverk med delt eierskap, dvs. verk Statkraft driver, men der andre er medeiere, og verk andre driver, men der Statkraft er medeier, er ført opp i balansen med verdien av Statkrafts eierandel fordelt etter bruttometoden. Produsert kraft, med unntak av konsesjonskraft, disponeres av medeierne direkte. Statkrafts andel av kraften er inkludert i brutto kraftsalg. Driftsinntekter og driftskostnader for øvrig er inntatt etter bruttometoden i samsvar med Statkrafts forholdsmessige eierandeler.

Uttatt kraft fra deleid selskap organisert som aksjeselskap er inkludert i brutto kraftsalg. Statkrafts andel av øvrige driftsinntekter og driftskostnader er inkludert i henhold til aksjonæravtale. Aksjene bokføres til kostpris.

Kraftverk som er utleid til andre, føres brutto i regnskapet. Brutto leieinntekter bokføres under andre driftsinntekter, og driftskostnader m.v. bokføres under vedkommende kostnadsart.

Tilknyttede selskaper, definert som selskaper der Statkraft har betydelig, men ikke bestemmende innflytelse, er behandlet etter egenkapitalmetoden. Dette medfører at konsernets andel i det tilknyttede selskapet er medtatt som anleggsmiddel i balansen til kostpris regulert med andel av akkumulert resultat etter skatt i det tilknyttede selskapet, minus mottatt utbytte og avskrivninger på eventuelle merverdier. Konsernets andel av det tilknyttede selskapets resultat etter skatt minus eventuelle merverdiavskrivninger vises på egen linje i konsernets resultatoppstilling.

Endringer i konsernsammensetningen Det heleide datterselskapet Statkraft Energy Europe AS og dets heleide datterselskap Statkraft Energy Nederland B.V. ble stiftet i 1998. Statkraft SF eier 74% av Hima Power Ltd. Selskapet har tidligere ikke vært konsolidert, da det var forventet at Statkraft bare midlertidig ville ha bestemmende innflytelse. Den fremtidige eiersituasjonen er imidlertid ikke avklart som forventet, og selskapet konsolideres derfor fra og med 1998.

Prinsipper for inntektsføring og kostnadsføring Inntektsføring av varer og tjenester foretas ved opptjening, mens kostnadsføring skjer etter sammenstillingsprinsippet. Utbytte fra selskap der man har bestemmende innflytelse, inntektsføres etter opptjeningsprinsippet, mens utbytte fra andre selskap inntektsføres etter kontantprinsippet. Kontrakter med vesentlige forskuddsbetalinger inntektsføres i henhold til levering. Renteinntekter fra forskuddet klassifiseres som driftsinntekter. Statkraft har i 1998 endret klassifiseringen av inntekter fra krafthandelen. Formålet med omleggingen er å få en regnskapspresentasjon som er bedre i samsvar med Statkrafts agering i kraftmarkedet. Omleggingen innebærer at resultatet av krafthandelen presenteres på én linje for netto kraftsalg, mens handelen tidligere ble splittet på en linje for kraftsalg og en linje for kraftkjøp. Krafthandelen vil bli spesifisert i note.

Løpende tilvirkningskontrakter Konsernselskapene benytter løpende avregning av prosjekter som inntektsføringsprinsipp. Dette innebærer at fortjeneste inntektsføres i takt med fremdriften av prosjektene. Et prosjekts fortjeneste defineres som inntekter minus henførbare kostnader. Henførbare kostnader omfatter materialer, personalkostnader, underentreprenører, maskinleie og lokal administrasjon.

Løpende avregning av prosjekter i arbeid innebærer i mange tilfeller usikkerhet og skjønnsmessige vurderinger. Det endelige resultatet for de enkelte prosjekter vil derfor kunne avvike fra det som er reflektert i regnskapene i mellomliggende år. For prosjekter som ventes å gi et samlet tap, er totale estimerte tap i sin helhet kostnadsført per 31.12.

Finansielle instrumenter Finansielle instrumenter i krafthandelen er finansielle bilaterale kontrakter, terminmarkedskontrakter (futures og forwards) og opsjoner. Verdsettelsen av de finansielle instrumentene er avhengig av om de anses som sikring eller trading. Verdsettelsesprinsippene fremgår av avsnittet om inntektsføring av krafthandel nedenfor.

Opsjonspremier Betalte og mottatte opsjonspremier for fremtidige kraftleveranser på faste betingelser avsettes i balansen og resultatføres i takt med realisert levering, eventuelt på tidspunktet for bortfall av opsjonen eller på det tidspunktet det gjøres en motforretning.

Inntektsføring av krafthandel

Kraftproduksjon Kraftproduksjonen i Statkraft føres til inntekt som produsert volum multiplisert med salgspris.

Sikring Statkraft prissikrer kraftproduksjonen ved inngåelse av fysiske og finansielle kontrakter. All fysisk og finansiell handel som ligger innenfor egen produksjonsevne, regnskapsføres som sikring. Produksjonsevne defineres som en produksjonsevne man med 80 % sikkerhet vil oppnå. Som sikring regnes både salgs- og kjøpsposisjoner. Tap/gevinst på sikringskontrakter, beregnet som marginen mellom kontraktpris og spotpris, bokføres ved realisering og presenteres som en korreksjon til kraftsalgsinntektene. I mellomliggende perioder foretas ingen verdivurdering. Dersom netto salgsforpliktelse overstiger produksjonsevnen, overføres sikringskontrakter til tradingporteføljen basert på LIFO-prinsippet.

Trading Fysiske og finansielle salgs- og kjøpskontrakter som ikke dekkes av egen produksjonsevne, regnskapsføres som trading. Tradingkontrakter verdsettes etter laveste verdis prinsipp på porteføljebasis. Urealisert tap kostnadsføres, mens urealisert gevinst ikke tas til inntekt.

Kontrakter opprinnelig inngått som trading, overføres ikke til sikringsporteføljen selv om de kan dekkes av produksjonsevnen. Disse verdsettes også etter laveste verdis prinsipp på porteføljebasis. Urealisert tap kostnadsføres, mens urealisert gevinst ikke tas til inntekt.

Offentlige tilskudd Offentlige tilskudd vurderes særskilt, og blir regnskapsmessig behandlet som en korreksjon til den posten tilskuddet er ment å dekke.

Utviklings- og forprosjekteringskostnader Prosjektutvikling og forprosjektering kostnadsføres frem til kritisk hendelse. Kritisk hendelse anses inntrådt når nødvendige vedtak og godkjenning foreligger. For innenlandsprosjekter innebærer dette vedtak i styret samt eventuelt godkjent konsesjon, og for utlandsprosjekter vedtak i styret og etablert finansiering (financial closing).

Vedlikeholdsutgifter Gjennomført vedlikehold blir løpende kostnadsført. For utgifter som gjelder år 2000-problematikken, brukes samme kriterier som for andre utgifter for å skille mellom påkostning og vedlikehold.

Erstatninger Konsernet betaler erstatninger til grunneiere for å få bruksrett til vannfall og grunn. I tillegg utbetales erstatninger til andre for skade påført skog, grunn, telenett o.l. Erstatningsutbetalingene er dels engangsutbetalinger, og dels løpende, i form av utbetalinger eller plikt til å levere erstatningskraft m.v.

Engangserstatninger blir nye kraftanlegg aktivert på anleggsinvesteringen og avskrevet over anleggets levetid, mens løpende utbetalinger blir kostnadsført når de påløper.

Kapitalisert verdi av løpende fremtidige erstatningsutbetalinger er beregnet og vist i note.

Konsesjonsavgifter Det blir årlig innbetalt konsesjonsavgifter til stat og kommuner for den økning av vannkraften som innvinnes ved regulering og vannoverføringer. Avgiftene er dermed varige så lenge konsesjonær benytter seg av reguleringene i vassdraget som avgiften er basert på. Konsesjonsavgifter blir kostnadsført når de påløper. Kapitalisert verdi av fremtidige avgifter er beregnet og vist i note.

Produksjonsavgift Produksjonsavgiften var en særavgift på produksjon av elektrisk kraft som utgikk fra og med 1998 i forbindelse med innføringen av nytt skattesystem.

Skatter Det ble innført nye skatteregler for kraftbransjen fra og med 1997. Både Statkraft SF og datterselskapet Finnmark Energiverk er underlagt disse skattereglene, mens de øvrige datterselskapene er underlagt vanlig overskuddsbeskatning i henhold til skatteloven. Konsernet står derfor overfor fire forskjellige typer skatt, nemlig eiendomsskatt, naturressursskatt, grunnrenteskatt og overskuddsskatt.

Eiendomsskatt Eiendomsskatt er en overskuddsuavhengig skatt, og beregnes på grunnlag av eiendomsskattetakster. Eiendomsskatten utgjør inntil 0,7 % av disse takstene. Nye regler for beregning av eiendomsskatt vil bli innført med virkning fra 2000.

Naturressursskatt Naturressursskatt er en overskuddsuavhengig skatt og beregnes på grunnlag av det enkelte kraftverkets gjennomsnittlige produksjon de siste syv årene. Skattesatsen er satt til 1,3 øre per kWh. Naturressursskatten kan utlignes mot overskuddsskatten. Eventuell ikke utlignet naturressursskatt kan fremføres med renter til senere år; og inngår da som en del av grunnlaget for beregning av utsatt skattefordel.

Grunnrenteskatt Grunnrenteskatt er til en viss grad overskuddsavhengig. Den blir beregnet på grunnlag av det enkelte verkets produksjon time for time, multiplisert med spotprisen i den korresponderende timen. For leveranser av konsesjonskraft og kraft på langsiktige kontrakter over syv år, brukes faktisk kontraktpris. Denne beregnede inntekten reduseres med faktiske driftskostnader, avskrivninger og friinntekt for å komme frem til skattegrunnlaget netto grunnrenteinntekt. Friinntekt utgjør 9 % av skattemessig verdi av driftsmidlene i kraftverket. Grunnrenteskatten utgjør 27 % av netto grunnrenteinntekt ved det enkelte verket. Eventuell negativ grunnrenteinntekt kan fremføres mot senere positiv grunnrenteinntekt med renter; og inngår da som en del av grunnlaget for beregning av utsatt skattefordel, sammen med utsatt skattefordel knyttet til midlertidige forskjeller vedrørende driftsmidler i kraftproduksjonen i grunnrentebeskatningen.

Overskuddsskatt Overskuddsskatt blir beregnet etter ordinære skatteregler. Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi,

samt skattevirkninger av underskudd til fremføring. På grunn av øvre-grense-regelen vil utsatt skattefordel bare bli oppført i balansen i den grad den ikke overstiger utsatt skatteforpliktelse i balansen. Utsatt skattefordel vil dessuten bare bli balanseført i den grad det er overveiende sannsynlig at fordelene vil bli realisert i fremtiden. Ved beregning av utsatt skatt på midlertidige forskjeller knyttet til driftsmidler i kraftproduksjon hensyntas friinntekt. Skattesatsen ved beregning av utsatt skatt er redusert til den effektive skattesatsen etter korreksjon for friinntekten. Beregningen av utsatt skatt kan endres på konsernnivå i forhold til på selskapsnivå på grunn av utvidede utligningsmuligheter innen et konsern.

Klassifisering av balanseposter Eiendeler som ikke er bestemt til varig eie eller bruk for konsernselskapene samt fordringer med forfall innen ett år, er oppført som omløpsmidler. Øvrige eiendeler er klassifisert som anleggsmidler. Tilsvarende klassifiseringskriterium brukes på gjelden, men første års avdrag skilles ikke ut som kortsiktig gjeld.

Aksjer, obligasjoner, sertifikater o.l. Aksjer klassifisert som omløpsmidler, og obligasjoner, sertifikater o.l., klassifisert som omløpsmidler, er for hver av gruppene vurdert til laveste verdis prinsipp på porteføljebasis. Aksjer klassifisert som anleggsmidler er vurdert til kostpris, med mindre det har skjedd verdifall som ikke forventes å være av forbigående karakter. Har det skjedd varig verdifall, foretas nedskrivning til markedsverdi på individuell basis.

Magasinbeholdninger Magasinert vann beholdningsføres ikke. Opplysninger om mengde vann i magasinene er gitt i note.

Lagerbeholdning/reservedeler Innkjøpte standardvarer og reservedeler knyttet til drift av kraftverk klassifiseres som omløpsmiddel, og vurderes til laveste verdis prinsipp. Reservedeler som ikke har karakter av standard vare og som er knyttet til særskilte anleggsmidler eller grupper av anleggsmidler, aktiveres og avskrives over anleggsmidlenes levetider.

Varige driftsmidler Investeringer i produksjonsanlegg og andre varige driftsmidler blir aktivert og avskrevet lineært over antatt økonomisk levetid fra det tidspunkt driftsmidlet blir satt i ordinær drift. Investeringer i verk som ikke drives av Statkraft SF, avskrives tilsvarende etter en gjennomsnittlig avskrivningssats.

Påløpte kostnader til egne investeringsarbeider i konsernet behandles som kostnadsreduksjoner. Byggelånsrenter på større investeringer blir beregnet og aktivert ut fra gjennomsnittlig gjeldsfinansiering og rente. Vannfallrettigheter og rettigheter til å overta kraftverk som hjemfaller, er aktivert til kost og avskrives ikke. Fremtidige hjemfalte kraftverk vil bli avskrevet fra overtakelsestidspunktet.

Eiendeler og gjeld i fremmed valuta Bankinnskudd, kortsiktige fordringer og kortsiktig gjeld i fremmed valuta er bokført til kurser på balansedagen. Langsiktige fordringer i utenlandsk valuta er omregnet til den laveste av kursen på opptakstidspunktet og balansedagen. Langsiktige lån i utenlandsk valuta er, i den grad de ikke er tatt opp som et ledd i sikringen av fremtidige valutainntekter, omregnet til den høyeste av kursen på opptakstidspunktet og balansedagen. Forpliktelser i valuta som er etablert med sikte på å sikre fremtidige inntekter i samme valuta, bokføres til kursen på opptakstidspunktet. Fremtidige valutainntekter vil tilsvarende bli bokført til den kurs som gjelder for de aktuelle sikringsforretningene.

Pensjonskostnader Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser behandles i regnskapet i samsvar med prinsippene i Foreløpig Norsk Regnskapsstandard for pensjonskostnader. Selskapets pensjonsordning er å anse som en ytelsesplan. Periodens netto pensjonskostnad er inkludert i lønn og andre personalkostnader, og består av summen av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede forpliktelse og forventet avkastning på pensjonsmidlene. Forskuddsbetalt pensjon er differansen mellom virkelig verdi av pensjonsmidlene og nåverdien av de beregnede pensjonsforpliktelser, og føres som langsiktig eiendel i balansen. Tilsvarende fremkommer en langsiktig gjeld i regnskapet når pensjonsforpliktelsen er større enn pensjonsmidlene. Det skilles mellom forsikret og uforsikret ordning. Den uforsikrede ordningen vil alltid bli ført som gjeld, da denne ordningen ikke omfatter pensjonsmidler. Akkumulert virkning av endrede forutsetninger, estimatavvik ved beregning av pensjonsforpliktelsen og forskjellen mellom forventet og faktisk avkastning på pensjonsmidlene, blir resultatført når den overstiger 10% av den høyeste av henholdsvis pensjonsforpliktelse eller pensjonsmidler ved årets begynnelse («korridorløsningen»).

Prinsipper for kontantstrømanalyse Kontantstrømanalysen er utarbeidet med basis i den indirekte metode. Dette innebærer at man i analysen tar utgangspunkt i foretakets årsresultat for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis ordinær drift, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten.

note 1 kraftsalg

Statkraft optimaliserer sin kraftproduksjon ut fra en vurdering av verdien av tilgjengelig vann mot den faktiske og den forventede fremtidige spotpris. Dette gjøres uavhengig av inngåtte kontrakter.

Dersom Statkraft har fysiske leveringsforpliktelser som avviker fra den faktiske produksjonen, kjøpes eller selges differansen i spotmarkedet. Nødvendige spotkjøp føres som en korreksjon mot kraftsalg.

Fysiske og finansielle kontrakter benyttes for å sikre den underliggende produksjonen i form av inngåelse av salgs- eller kjøpsposisjoner. Salgsposisjoner inngås for å sikre prisen på en nærmere fastsatt andel av fremtidig planlagt produksjon. Kjøpsposisjoner inngås for å justere sikringsnivået dersom forutsetningene endres og det viser seg at Statkraft har en for høy sikret posisjon. Alle kontrakter føres som en justering av den underliggende inntekten fra produksjonen basert på marginen mellom kontraktpris og spotpris.

beløp i mill. kroner	Statkraft SF		
	1998	1997	1996
Produksjon til spotpriser	3.773	3.720	8.020
Industrikontrakter og prissikring frie kontrakter	7	614	-3.390
Øvrige netto inntekter kraftsalg ¹⁾	85	294	341
Sum	3.865	4.628	4.971

1) Inkluderer gevinst/tap på trading, margin ved produksjonsoptimalisering, utvekslingskontrakter med utlandet og konsesjonskraft fremmedverk.

Statkraft har følgende langsiktige salgskontrakter med kraftkrevende industri og treforedlingsindustrien til priser fastsatt av Stortinget, samt leveringsforpliktelser til konsesjonskraftavtagere til selvkost:

tall i TWh	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Faste salgssavtaler	21,3	21,1	21,0	20,8	20,8	20,6	17,6	16,0	14,2	11,8	11,8

I tillegg har Statkraft andre fysiske kontraktsforpliktelser av varierende varighet både til innenlandske og utenlandske kunder. Statkraft har ingen langsiktige fysiske kjøpsforpliktelser av vesentlig betydning.

Per 31.12.98 hadde Statkraft et urealisert tap på 206 mill. kr på finansielle bilaterale kontrakter og terminmarkedskontrakter med levering frem til 31.12.2001. Det er for samme periode inngått finansielle sikringskontrakter som tilsvarer 12 TWh.

Kraftomsetningen fordeler seg på de ulike geografiske markedene på følgende måte:

beløp i mill. kroner	Statkraft SF		
	1998	1997	1996
Hjemmemarked (inkl. Sverige)	3.541	4.401	4.559
Danmark	226	227	412
Tyskland	98	-	-
Sum	3.865	4.628	4.971

note 2 magasinbeholdning og salgbar produksjon

tall i TWh	magasinbeholdning				salgbar produksjon			
	31.12. 1998	31.12. 1997	31.12. 1996	maksimal kapasitet	1998	1997	1996	Middel
	25,3	24,8	15,7	33,1	32,4	27,5	32,2	32,3

I et normalår vil magasinbeholdningen variere omkring en middelbeholdning med -11 TWh ved et minimum i april og +5 TWh ved et maksimalnivå i oktober. Økningen av magasinene i løpet av 1998 er et resultat av et høyere tilsig av vann enn normalt. Denne magasindisponeringen vil påvirke Statkrafts produksjonsevne og resultat i senere år, dog avhengig av fremtidig tilsigssituasjon. Salget av andel i Svartisen kraftverk har redusert magasinbeholdningen med 1,3 TWh per 31.12.98.

note 3 andre driftsinntekter

konsern				Statkraft SF		
1998	1997	1996	beløp i mill. kroner	1998	1997	1996
181	204	241	Inntekter ved utleie av kraftverk	197	208	243
77	92	74	Inntekter ved utleie av overføringsanlegg	73	90	72
663	416	247	Øvrige leieinntekter og salg av tjenester	76	73	92
507	10	-11	Gevinst ved salg av anleggsmidler	462	6	-13
20	4	41	Skatterefusjoner fra år før 1992	20	4	41
1.448	726	592	Sum	828	381	435

Skatterefusjonene gjelder tilbakebetalinger av skatt fra kommuner vedrørende årene før etablering av statsforetaket. I henhold til forskrift til energiloven gis separat regnskapsinformasjon om resultateneheten innen sentralnett og regionalnett (monopolvirksomhet) for Statkraft SF, jfr: inntekter ved utleie av overføringsanlegg over. Tallene for 1998 blir endelig avregnet i løpet av 1999.

beløp i mill. kroner	sentralnett		regionalnett	
	1998	1997	1998	1997
Driftsinntekter ¹⁾	56,0	74,8	19,1	12,2
Driftskostnader	26,9	35,8	13,7	7,8
Resultat	29,1	39,0	5,4	4,4
Korreksjon	-	5,7	-	1,8
Korrigert resultat	-	33,3	-	2,6
Avkastningssats	13,5 %	10,7 %	4,8 %	6,5 %

1) Inntekter vedrørende fremmeddrevne verk er ikke med.

note 4 lønn og andre personalkostnader

Lønn og annen godtgjørelse til administrerende direktør i Statkraft SF utgjorde kr 1.482.000 i 1998, mens godtgjørelse til styrets medlemmer utgjorde kr 965.000. Administrerende direktør har pensjonsalder 65 år med rett til 66% av årslønnen på pensjeringstidspunktet. Honorar til revisor ble i 1998 kostnadsført med kr 775.000 for eksterne revisjon, kr 2.200.000 for annen bistand og kr 2.795.000 for internrevisjonstjenester.

note 5 erstatninger og konsesjonsavgifter

konsern				Statkraft SF		
1998	1997	1996	beløp i mill. kroner	1998	1997	1996
194	181	181	Konsesjonsavgifter	194	181	180
37	39	60	Erstatninger	31	39	59
231	220	241	Sum	225	220	239

Konsesjonsavgifter prisjusteres med konsumprisindeksen ved første årsskifte 5 år etter at konsesjonen ble gitt og deretter hvert 5. år. Årlige og varige erstatningsutbetalinger til kompensasjon for skade eller ulempe som er påført ved vannkraftutbygginger, prisjusteres etter samme regler som for konsesjonsavgifter. Nåverdien av løpende og varige konsesjons- og erstatningsforpliktelser knyttet til kraftanleggene, er beregnet til hhv. 2,77 og 0,33 milliarder kr diskontert med en rente på 7% i h.t. forskrifter for innløsning.

note 6 andre driftskostnader

konsern				Statkraft SF		
1998	1997	1996	beløp i mill. kroner	1998	1997	1996
252	202	196	Materialer	50	44	69
252	206	107	Fremmedytelser	311	247	168
81	116	118	Kostnader utleide kraftverk	81	116	118
50	58	48	Kostnader kraftverk drevet av andre	50	58	48
1	2	21	Tap på fordringer	-	2	20
17	-	-	Nedskrivning aksjer	17	-	-
251	184	54	Øvrige driftskostnader	186	196	131
904	768	544	Sum	695	663	554

Øvrige driftskostnader øker som følge av økt aktivitet i datterselskapene, samt høyere aktivitet knyttet til vedlikeholdsprosjekter.

note 7 finansinntekter og -kostnader

Finansinntekter og -kostnader består i det alt vesentlige av renter.

Statkraft mottok i forbindelse med byggetrinn II ved Svartisen kraftverk et kontanttilskudd på 100 mill. kr fra staten i 1992. I tillegg ble ordinært rentebærende lån på 750 mill. kr konvertert til ansvarlig lån.

Renteinntekter på kontanttilskuddet er tilbakeført i regnskapet under posten renteinntekter, og er avsatt som langsiktig gjeld. Rentekostnader som ville ha påløpt dersom lånekonverteringen ikke hadde funnet sted, er belastet regnskapet under posten rentekostnader, og avsatt på tilsvarende måte. Anlegget ble tatt i bruk pr. 31.10.97. 1998-regnskapet er følgelig ikke påvirket av kontanttilskuddet og lånekonverteringen.

note 8 skatter

konsern				Statkraft SF		
1998	1997	1996	beløp i mill. kroner	1998	1997	1996
451	421	-	Naturressursskatt	446	417	-
349	341	338	Eiendomsskatter	344	337	334
-	-	447	Inntekts- og formuesskatter ¹⁾	-	-	440
- 56	- 79	- 75	Tilbakebetalt/-ført skatt for tidligere år	-56	-79	-75
744	683	710	Overskuddsuavhengig skatt	734	675	699
263	319	-	Overskuddsskatt	218	292	-
-223	-226	-	Utlignet naturressursskatt ³⁾	-218	233	-
126	113	-	Grunnrenteskatt	126	113	-
166	206	-	Overskuddsavhengig skatt	126	113	-
910	889	710	Betalbar skatt	860	848	699
-	-528	521	Endring utsatt skatt	-	-630 ²⁾	625 ²⁾
910	361	1.231	Skattekostnad	860	218	1.324

1) Gjelder tidligere kraftverksbeskatning med prosentligning.

2) I regnskapet for 1996 var det avsatt en utsatt skatt forpliktelse i Statkraft SF på 630 mill. kr. Denne avsetningen var basert på foreløpige gjenanskaffelsesverdieregninger av Statkraft SFs driftsmidler i kraftanlegg. Disse gjenanskaffelsesverdiene var igjen grunnlaget for Statkraft SFs skattemessige verdier per 31.12.96. Da endelige gjenanskaffelsesverdier forelå fra NVE i januar 1998, var disse vesentlig høyere enn forventet per 31.12.97. Dette førte til at utsatt skatt avsetningen ble reversert igjen i 1997.

3) Kraftverksbeskatningen muliggjør utligning av betalt naturressursskatt mot overskuddsskatt til staten. I 1997 var utligning av naturressursskatt begrenset til fellesskatt til staten (21,25%). F.o.m. 1998 vil all selskapskatt tilfalle staten, og hele overskuddsskatten (28%) vil kunne benyttes i utligning av naturressursskatt innenfor det enkelte selskap.

Nedenfor er det vist en oppstilling av hvordan man kommer fra regnskapsmessig resultat til skattegrunnlag for beregning av overskuddsskatt. Oppstillingen viser også overskuddsskatten.

konsern			Statkraft SF	
1998	1997	beløp i mill. kroner	1998	1997
1.631	1.277	Resultat før skattekostnad	1.357	1.039
-343	101	Permanente forskjeller	-287	127
-247	-	Endring av midlertidige forskjeller	-237	-69
-	-94	Bruk av fremførbart underskudd	-	-
1.041	1.283	Årets skattegrunnlag	833	1.097
28%	28%	Skattesats	28%	28%
292	359	Beregnet overskuddsskatt	233	307
-29	-29	Godtgjørelsesfradrag	-15	-15
-223	-237	Utligning naturressursskatt	-218	-233
40	93	Overskuddsskatt etter utligning	-	60

note 8 skatter (fortsetter)

Nedenfor er det gitt en spesifisering av midlertidige forskjeller og fremførbart underskudd, samt beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel på balansedagen.

konsern			Statkraft SF			
1998	1997	1996	beløp i mill. kroner	1998	1997	1996
-589	-307	133	Omløpsmidler/kortsiktig gjeld	-583	-343	-
-2.148	-2.361	1.117	Anleggsmidler	-1.916	-2.297	1.370
-	-94	-95	Fremførbare underskudd	-	-	-
-2.737	-2.762	1.155	Sum midlertidige forskjeller og fremførbare underskudd	-2.499	-2.640	1.370
-1.156	-1.286	528	Utsatt skatt/Utsatt skattefordel	-1.045	-1.215	630
-443	-183	-	Fremførbare naturressursskatt	-443	-183	-
-192	-100	-	Fremførbare grunnrenteskatt	-192	-100	-
-1.791	-1.569	528	Total utsatt skatt/Utsatt skattefordel	-1.680	-1.498	630
46%/28%	46%/28%	46%/28%	Anvendt skattesats	46%	46%	46%

Beregnet utsatt skatteforpliktelse føres under langsiktig gjeld. I henhold til god regnskapsskikk regnskapsføres ikke utsatt skattefordel ut over utsatt skatteforpliktelse.

I utsatt skattefordel knyttet til driftsmidler er det i oppstillingen ovenfor inkludert midlertidige forskjeller i både overskuddsbeskatningen og grunnrentebeskatningen.

note 9 andeler av resultatposter vedrørende eierandeler i kraftverk drevet av andre

I kraftselskaper hvor Statkraft SF har eierandeler uten driftsansvar, jfr. note 15, tar foretaket ut for eget salg en andel av vedkommende selskaps kraftproduksjon som tilsvare eierandelen. Denne kraften inngår som en del av ordinært kraftsalg på lik linje med kraft som produseres i egendrevne verk. Unntatt er pålagt salg av konsesjonskraft som ivaretas av vedkommende kraftselskap og hvor salgsinntekten fordeles til eierne.

Ved slikt eierfellesskap fordeles vedkommende kraftselskaps driftskostnader og driftsinntekter knyttet til salg av konsesjonskraft m.v. på eierne gjennom løpende avregning. Nedenfor følger en oversikt over Statkraft SFs andel av resultatposter i disse kraftselskapene. Beregnet inntekt fremkommer som Statkrafts faktiske uttak av kraft fra eierandelene, multiplisert med gjennomsnittlig timeveiet el-spotpris, samt Statkrafts andel av konsesjonskraftsinntektene.

Statkraft SF			
beløp i mill. kroner	1998	1997	1996
Beregnet inntekt	382	463	465
Andre driftsinntekter	13	10	8
Overføringskostnader	-33	-49	-64
Netto driftsinntekter	362	424	409
Erstatninger og konsesjonsavgifter	19	20	21
Produksjonsavgift	0	53	49
Andre driftskostnader	59	58	42
Ordinære avskrivninger	60	62	60
Driftskostnader	138	193	172
Netto finanskostnader	8	11	10
Skatter	33	62	64
Beregnet årsresultat	183	158	163

note 10 likvide midler

konsern			Statkraft SF			
1998	1997	1996	beløp i mill. kroner	1998	1997	1996
1.906	751	1.194	Kontanter og bankinnskudd	1.623	321	723
1.340	253	45	Sertifikater og gjeldsbrev	1.340	253	45
65	149	75	Obligasjoner	65	149	75
3.311	1.153	1.314	Sum	3.028	723	843

Bundne bankinnskudd vedrørende skattetrekk utgjorde 53,1 mill. kr for konsernet og 16,4 mill. kr for Statkraft SF.

I tillegg kommer sikkerhetsstillelse knyttet til kraftomsetning over børs på 23,6 mill. kr. Statkraft har en kassakredittlimit på 100 mill. kr. Det er ikke trukket noe på denne per 31.12.98. Den store likviditetsbeholdningen per 31.1.98 skyldes hovedsakelig at man kjøpte aksjer i Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap i begynnelsen av 1999.

note 11 kundefordringer

Kundefordringer er ført opp etter fradrag for avsetning til tap på 10 mill. kr mot henholdsvis 26 mill. kr per 31.12.97 og 25 mill. kr per 31.12.96.

note 12 andre kortsiktige poster

konsern				Statkraft SF		
1998	1997	1996	beløp i mill. kroner	1998	1997	1996
31	31	31	Lagerbeholdninger	31	31	31
297	317	605	Periodiserte inntekter m.v.	391	467	639
363	-	-	Andre fordringer	363	-	-
468	287	433	Forskuddsbetalte kostnader	333	149	357
1.159	635	1.069	Sum	1.118	647	1.027

note 13 aksjer, langsiktige fordringer m.v.

beløp i mill. kroner	konsern	Statkraft SF
Ordinære lån gitt til konsernselskaper og tilknyttede selskaper	718	3.085
Ansvarlig lån gitt til datterselskaper og tilknyttede selskaper	73	301
Øvrige langsiktige fordringer	82	75
Innskuddskapital i Statkrafts Pensjonskasse	5	5
Netto pensjonsmidler	49	19
Aksjer i datterselskaper	-	5.710
Aksjer i andre selskaper	54	44
Sum	981	9.239

Spesifikasjon av aksjer

beløp i 1.000 kroner	selskapets aksjekapital	eierselskapets aksjeantall	samlet pålydende	eierandel	bokført verdi
Aksjer i datterselskaper eid av morselskapet					
Statkraft Energy Enterprise AS	734.000	7.340.000	734.000	100 %	2.936.000
Statkraft Holding AS	545.000	545.000	545.000	100 %	2.179.850
Finnmark Energiverk AS	300.000	24.000	300.000	100 %	343.256
Himal Power Limited	USD 25.187	9.867.178	127.165	74 %	127.165
Statkraft Energy Europe AS	25.000	250	25.000	100 %	50.000
Statkraft Forsikring AS	30.000	300	30.000	100 %	30.000
Statkraft Anlegg AS	25.000	250.000	25.000	100 %	25.000
Statkraft Engineering AS	14.000	140.000	14.000	100 %	18.500
Statkraft Peru AS	100	100	100	100 %	100
Sum					5.709.871
Andre aksjer eid av morselskapet					
Naturkraft AS	162.000	54.000	54.000	33 %	36.994
Peru Hydro	USD 1.200		4.462	50 %	4.462
Røldal-Suldal Kraft AS ¹⁾	10.958	958	958	9 %	958
Settefiskanlegget Lundamo AS	1.500	70	700	47 %	700
Settefisk AL	3.004	566	566	19 %	566
EXPO 2000	2.250	1	250	11 %	250
Norsk Krafteksport AS	500	400	200	40 %	200
Nordic Hydropower AB	SEK 100	500	50	50 %	55
Sauda Industriutvikling AS	470	40	40	9 %	40
Fjordkraft AS	50	25	25	50 %	25
Aursjøveien AS	51	1	17	33 %	17
Vefsenlaksen AS	100	20	10	10 %	10
Sum					44.277
Aksjer eid av Statkraft Energy Enterprise AS					
Statkraft Invest AB	SEK 750.000	7.500.000	750.000	100 %	2.927.651
Aksjer eid av Finnmark Energiverk AS					
NEFO AS	45.000	450	450	1 %	450
Kvænangen Kraftverk AS	500	25	25	5 %	25
Sum					475
Aksjer eid av Statkraft Energy Europe AS					
Statkraft Energy Nederland B.V.	NLG 10.000	10.000	37.556	100 %	37.556

note 13 aksjer, langsiktige fordringer m.v. (fortsetter)

Aksjer eid av Statkraft Anlegg AS

TBM-Resources AS	20.000.	50.000	20.000	100 %	20.000
Himal Hydro General Construction Ltd	9.563	271.130	3.606	33 %	3.606
Statkraft Anlegg Nepal AS	2.979.	250.000	2.979	100 %	3.369
Fosdalen Industrier AS	6.000	2.000	2.000	33 %	1.660
Sum					28.635

Aksjer eid av Statkraft Engineering AS

Grøner Holding AS	8.000	43.440	4.344	54 %	20.319
Enco Environmental Consultants AS	100	1.000	100	100 %	1.600
Sum					21.919

Aksjer eid av Grøner Holding og dets datterselskaper

Grøner AS	10.500	10.500	10.500	100 %	15.674
Scandiaplan AS	200	10.000	200	100 %	5.207
Grøner Porsgrunn AS	2.730	5.460	2.730	100 %	5.085
Grøner Trondheim AS	600	600	600	100 %	3.702
Grøner Østfold AS	1.800	1.800	1.800	100 %	1.800
Grøner Hedmark og Oppland AS	1.795	1.795	1.795	100 %	1.795
Veritech VT AB	SEK 1.000	510	SEK 510	51 %	1.447
Grøner Tromsø AS	1.400	1.400	1.400	100 %	1.400
Grøner Certification AS	1.280	1.280	1.280	100 %	1.280
Grøner Ski AS	775	700	775	100 %	775
Samferdsel Consult AS	500	240	240	48 %	240
Kopiservice	240	195	98	41 %	127
Grøner Eiendom AS	2.500	250	2.500	100 %	100
Grøner Currie & Brown AS	100	50	50	50 %	50
GBS Data AS	100	495	50	50 %	50
GTU GmbH	DEM 100		DEM 100	100 %	1
Grøner Data AS	480	480	480	100 %	0
Øvrige aksjer og andeler	-	-	-	-	84
Sum					38.817

1) Statkraft eier 8,74 % av aksjene i Røldal-Suldal Kraft AS som igjen eier 54,79 % i kraftverket IS Røldal-Suldal Kraft. Statkrafts indirekte eierandel i interessensskapet er derved 4,79 %.

note 14 eierandeler i tilknyttede selskap

navn	hovedkontor	eierandel	andel stemmer
Oslo Energi Produksjon AS	Oslo	20,0 %	20,0 %
Sydkraft AB	Malmö	18,1 %	21,0 %

beløp i 1.000 kroner	Oslo Energi Produksjon AS	Sydkraft AB	sum
Bokført verdi 31.12.97	1.947.510	5.226.423	7.173.933
Tilgang	-	340.195	340.195
Nedskrivning	-30.000	-	-30.000
Resultatandel 1998	71.400	244.000	315.400
Utbytte	-48.400	-186.447	-234.847
Bokført verdi 31.12.98	1.940.510	5.624.171	7.564.681
Merverdiavskrivninger i år	-	86.000	86.000
Merverdi 31.12.98	-	2.111.614	2.111.614
Avskrivbar merverdi 13.12.98	-	1.949.389	1.949.389

Beregningen av årets resultatandel for Sydkraft baserer seg på faktiske tall per 30.09.98 tillagt faktisk resultat 01.10. – 31.12.97. For Oslo Energi Produksjon brukes prognose for 1998. Antatt utbytte for regnskapsåret 1998 er ikke bokført som fordring, og har følgelig ikke redusert verdien på andelene.

beløp i mill. kroner	regulerings- anlegg	turbiner, genera- torer mv.	andeler i		bygg, vei, bru og kaianlegg	rettig- heter	anlegg under utførelse	annet	goodwill	sum
			kraftverk drevet av andre	andre						
Statkraft SF										
Anskaffelseskost 01.01.98	16.254	6.482	2.683		4.796	1.239	346	689	-	32.489
Tilgang 1998	301	93	12		79	18	101	104	-	708
Avgang 1998	879	190	-		196	14	152	29	-	1.460
Akk. avskrivning 31.12.98	1.922	1.897	426		650	-	-	385	-	5.280
Bokført verdi 31.12.98	13.754	4.488	2.269		4.029	1.243	295	379	-	26.457
Årets ordinære avskrivning	318	271	60		95	-	-	49	-	793
Konsern										
Anskaffelseskost 01.01.98	16.683	6.680	2.683		5.029	1.245	349	949	11	33.629
Tilgang 1998	194	94	12		79	18	865	135	1	1.398
Avgang 1998	878	190	-		196	14	152	30	-	1.460
Akk. avskrivning 31.12.98	2.111	1.999	426		754	-	-	496	9	5.795
Bokført verdi 31.12.98	13.888	4.585	2.269		4.158	1.249	1.062	558	3	27.772
Årets ordinære avskrivning	326	277	60		98	-	-	69	0	830
Antatt økonomisk levetid	30-60 år	15-30 år	5-50 år		50-60 år	-	-	3-40 år	20 år	-

Tilgang og avgang siste 5 år**Statkraft SF**

1994 Tilgang	73	11	-	104	-	292	44	-	524
Avgang	74	15	-	55	-	69	6	-	219
1995 Tilgang	135	74	3	12	-	363	19	-	606
Avgang	-	-	1	16	137	109	-	-	263
1996 Tilgang	169	2	8	0	-	450	10	-	639
Avgang	-	-	-	26	-	229	-	-	255
1997 Tilgang	738	5	4	1	-	273	36	-	1.057
Avgang	-	-	-	7	-	770	-	-	777
1998 Tilgang	301	93	12	79	18	101	104	-	708
Avgang	878	190	-	196	14	152	30	-	1.460
Sum tilgang	1.416	185	27	196	18	1.479	213	-	3.534
Sum avgang	952	205	1	300	151	1.329	35	-	2.973

Konsern

1994 Tilgang	73	11	-	105	-	292	194	-	675
Avgang	74	15	-	55	-	106	24	-	274
1995 Tilgang	135	75	3	12	-	364	30	-	619
Avgang	1	26	1	26	137	144	43	-	378
1996 Tilgang	169	2	8	1	-	452	43	-	675
Avgang	-	-	-	26	-	251	6	-	283
1997 Tilgang	610	5	4	1	-	273	92	6	991
Avgang	-	-	-	7	-	675	39	1	722
1998 Tilgang	194	94	12	79	18	865	135	1	1.398
Avgang	878	190	-	196	14	152	30	-	1.460
Sum tilgang	1.181	187	27	198	18	2.246	494	7	4.358
Sum avgang	953	231	1	310	151	1.328	142	1	3.117

Kraftverk m.v. hvor det er delt eierskap med andre, eller hvor fylkeskommuner m.v. har rettigheter til å ta ut og disponere en andel av kraftproduksjonen mot kostnadsdekning, er ført opp etter fradrag for verdien av de andres rettigheter beregnet som deres relative andel av uttak av kraft.

Fylkeskommuner og offentlig eide energiselskaper har følgende rettigheter til uttak av kraft i kraftanlegg som drives av Statkraft.

note 15

varige driftsmidler (fortsetter)

kraftverk	andres andeler
Kobbelv	35,00 %
Grytten	12,00 %
Svorka	50,00 %
Leirdøla	35,00 %
Vikfalli	12,00 %
Ulla-Førre	28,00 %
Folgefonn	14,94 %
Eidfjord	35,00 %

Statkraft har følgende eierandeler i kraftselskaper som drives av andre.

beløp i mill. kroner	eierandel	andel varige driftsmidler
Kraftverkene i Øvre Namsen	50,00 %	273
Mørkfoss-Solbergfoss	33,33 %	99
I/S Sira-Kvina kraftselskap	32,10 %	1.478
Aurlandsverkene	7,00 %	419
Røldal-Suldal Kraft AS *)	8,74 %	-
Sum		2.269

*) I note 13 fremgår det at verdien av aksjene i Røldal-Suldal Kraft AS er ført opp med kr 958.000.

Tilgang og avgang i 1998 for anlegg under utførelse spesifiseres nedenfor:

beløp i mill. kroner	anlegg under utførelse
Bokført verdi 01.01.98	346
Direkte investeringer	97
Aktivering av byggelånsrenter	4
Overføringer til varige driftsmidler	-152
Bokført verdi 31.12.98 Statkraft SF	295
Direkte investeringer i datterselskapene	4
Konsolidering av HPL	763

note 16

rentebærende gjeld

Rentebærende gjeld består primært av sertifikatlån på NOK 500 millioner. Statkraft SF har en langsiktig kommitert kredittlinje på USD 250 millioner (NOK 1.888 millioner) som er ubenyttet.

note 17

annen rentefri gjeld

konsern				Statkraft SF		
1998	1997	1996	beløp i mill. kroner	1998	1997	1996
176	140	615	Leverandørgjeld	153	100	601
-	-	-	Kortsiktig gjeld til konsernselskap	95	37	34
228	239	137	Skyldige feriepenger, avgifter og skattetrekk	184	201	118
1.209	857	614	Periodiserte kostnader	1.089	696	518
244	100	-	Annen rentefri gjeld	216	100	-
1.857	1.336	1.366	Sum	1.737	1.134	1.271

note 18 langsiktig gjeld og avsetninger

beløp i mill. kroner	1998	1997	1996
Lån fra staten	3.060	3.400	3.825
Øvrige langsiktige lån i norske kroner	5.893	7.064	6.715
Lån i svenske kroner	4.601	3.388	2.682
Lån i tyske mark	1.651	1.853	1.853
Lån i European Currency Unit	444	444	444
Andel av lån i Sira-Kvina Kraftselskap	49	179	186
Avsatt tilskudd til Svartisen II, jfr: note 7	-	-	46
Avsatte opsjonspremier	2	2	- 14
Avsetninger valuta og overkurs	-16	124	89
Lån fra datterselskap	275	-	-
Avsetninger til førtidspensjoner m.v.	33	38	50
Utsatt skatt i Statkraft SF	-	-	630
Forskuddsbetalinger/periodisert kraftsalg	1.804	726	782
Sum Statkraft SF	17.796	17.218	17.288
Utsatt skatt i datterselskap	-	-	- 102
Konsernpostering vedrørende obligasjonslån overtatt fra datterselskap	-	21	13
Gjeld til datterselskap	-275	-275	-
Ekstern gjeld/avsetning datterselskap	597	99	-
Sum konsern	18.118	17.063	17.199

Økningen i langsiktig gjeld og avsetninger for Statkraft SF skyldes hovedsakelig ytterligere forskuiddsbetaling i forbindelse med en kraftsalgsavtale. For konsernet skyldes økningen dette, samt første års konsolidering av Himal Power Ltd. Øvrige langsiktige lån i norske kroner består av fem obligasjonslån på netto 4.202 mill. kr samt lån i utenlandsk valuta på motverdien av 1.651 mill. kr hvor Statkraft har eksponering i kroner som følge av at rente- og valutabytteavtaler er benyttet. Lån med tyske mark som effektiv valuta, er tatt opp som et ledd i sikringen av fremtidige inntekter i tyske mark, og er derfor bokført til en kurs som tilsvarer kursen på lånetidspunktet. Veid gjennomsnittskurs er NOK 437,4 per DEM 100,0. Lån med svenske kroner som effektiv valuta, er tatt opp i sammenheng med Statkrafts investering i Sydkraft AB, og er bokført til den opprinnelige vekslingskursen for lånene. Veid gjennomsnittskurs er NOK 96,7 per SEK 100,0. I forbindelse med overtagelsen av Finnmark Energiverk AS i 1994 overtok Statkraft SF selskapets obligasjonslån. Lånene er bokført med et nettobeløp på 40 mill. kr. Gjennomsnittrenten på Statkrafts kronelån utgjorde ved årsskiftet 6,5 %.

Avdragsplan

beløp i mill. kroner	1999	2000	2001	2002	2003	rest
Avdragsplan lån fra staten	425	425	425	425	425	935
Avdragsplan øvrige lån	1.316	727	2.750	2.413	429	4.623
Sum Statkraft SF	1.741	1.152	3.175	2.838	854	5.558

Statkraft står fritt til å oppta lån i det private markedet, forutsatt at selskapets totale lån og garantiforpliktelser ikke overstiger verdien av selskapets eiendeler. Eiendelenes verdi fastsettes på grunnlag av siste offisielle balanse, med korreksjon for tilgang og avgang av eiendeler etter balansedagen. Det skal dessuten tas hensyn til verdireduksjoner som er inntruffet etter balansedagen, og som skyldes årsaker som ikke antas å være forbigående. Begrensningen gjelder ikke kreditter eller garantier med vanlig løpetid som er knyttet til ordinære forretningsavtaler. For å begrense statens ansvar knyttet til Statkrafts forpliktelser, er det fastsatt en øvre ramme for selskapets totale lån og garantiforpliktelser på 32,5 milliarder kr.

note 19 ansvarlig lån

Rentebetalingen på det ansvarlige lånet er knyttet til Statkrafts overskudd. Total rentebetaling på lånet skal det enkelte år ikke overstige 75 % av selskapets overskudd etter skatt, men før renter på det ansvarlige lånet. Renten fastsettes per 15. desember hvert år lik renten på statssertifikater med gjenværende løpetid 12 måneder, men med et tillegg på 2 prosentpoeng. Det ansvarlige lånet skal senest være nedbetalt 15.12.2006. Selskapet står for øvrig fritt til å fastsette nedbetalingsplanen for lånet.

note 20 egenkapital

beløp i mill. kroner	konsern	Statkraft SF
Egenkapital pr. 31.12.97	15.385	15.211
Årets resultat	718	497
Utbytte	-216	-216
Omregningsdifferanse	3	-
Egenkapital pr. 31.12.98	15.890	15.492

note 21 pantstillelser, forpliktelser og garantiansvar

Pantstillelser Fylkeskommuner og offentlig eide energiselskaper er i visse tilfeller gitt rett til å disponere en andel av kraftproduksjonen i Statkraft SFs kraftverk mot å dekke en andel av byggekostnadene, jfr. note 15. Som grunnlag for å finansiere erverv av slike rettigheter er det gitt anledning for fylkeskommunene/selskapene til å stille til rådighet pant i vedkommende kraftverk overfor långiver. Slik pantegjeld utgjør samlet 2.106 mill. kr; mens bokført verdi av pantsatte eiendeler utgjør 6.065 mill. kr per 31.12.98.

Forpliktelser og garantiansvar Statkraft SF har forpliktelser og stilt garantier vedrørende prosjekter og kraftutvekslingsavtaler til en samlet verdi av 1.780 mill. kr. Av dette refererer 115 mill. kr seg til prosjekter og 1.602 mill. kr til kraftutvekslingsavtaler. Datterselskapene har garantier; hovedsakelig vedrørende prosjekter; på til sammen 231 mill. kr. Statkraft leier lokaler til sentraladministrasjonen. Leiekontrakten løper til 30. juni 2002 med årlig leie (1998) på 13,86 mill. kr. Statkraft har inngått avtale med Mustad Eiendom AS om leie av kontorbygg som Mustad Eiendom skal oppføre i Lilleakerveien 6, Oslo. Avtalen har en leieperiode på 20 år med opsjon på ytterligere 10 år. Det nye kontorbygget vil etter planen stå ferdig juni 2002.

note 22 pensjoner

Statens Pensjonskasse/Annen kollektiv pensjonsordning

Statkraft har kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i Statens Pensjonskasse. Pensjonsordningen i Statens Pensjonskasse omfatter ytelser etter lov om Statens Pensjonskasse. Ytelserne er alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon samt avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP). Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser. Grøner har en kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i et privat forsikringsselskap. I denne dekkes lønn opp til 12G. Pensjonsordningene behandles regnskapsmessig i henhold til foreløpig Norsk Regnskapsstandard for pensjonskostnader. Premiefastsettelse og beregning av verdien av pensjonsforpliktelsene skjer etter aktuarielle prinsipper. Ordningen er imidlertid ikke fondsbasert. Utbetalingen av pensjonene er garantert av staten (pensjonsloven §1). Det simuleres en forvaltning av fondsmidler («fiktive fond») som om midlene var plassert i langsiktige statsobligasjoner. I simuleringen legges det til grunn at obligasjonene holdes til utløpstidspunkt. Pensjonsmidlene verdsettes derfor til regnskapsført verdi.

Statkrafts pensjonskasse Statkraft har vedtatt en supplerende pensjonsordning som kommer i tillegg til ytelser fra Statens Pensjonskasse. Tilleggsordningen dekker full pensjon (66%) opp til 12G, samt full etterlattepensjon for alle ansatte. Alle ansatte i Statkraft er medlem av pensjonsordningen.

Udekkede pensjonsforpliktelser Statkraft har i tillegg til ovennevnte også inngått pensjonsavtaler med 11 av lederne i konsernet. Disse pensjonene dekkes over driften. Grøner har også pensjonsforpliktelser overfor 9 personer som dekkes over driften.

Samlet oppstilling Ved beregning av årets netto pensjonskostnad og netto pensjonsmidler (forpliktelse) er følgende forutsetninger lagt til grunn:

Årlig diskonteringsrente	6,0%
Lønnsregulering	3,3%
Regulering av løpende pensjoner	2,9%
Regulering av folketrygdens grunnbeløp	2,9%
Forventet frivillig avgang	
• Opp til 45 år	2,5%
• Mellom 45 og 60 år	0,5%
• Over 60 år	0,0%
Forventet avkastning	5,6%/7,5%
Inflasjonsrate	2,5%

Sammenstilling av periodens pensjonskostnad

beløp i mill. kroner	konsern 1998	Statkraft SF 1998	konsern 1997	Statkraft SF 1997
Nåverdi av opptjente pensjonsrettigheter i året	36,9	23,8	40,0	28,8
Rentekostnader på pensjonsforpliktelsen	34,1	20,0	28,0	15,4
Årets brutto pensjonskostnad	71,0	43,8	68,0	44,2
Forventet avkastning på pensjonsmidler	38,5	22,6	36,7	20,7
Årets netto pensjonskostnad	32,5	21,2	31,3	23,5

Avstemming av pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler

beløp i mill. kroner	konsern 31.12.98	Statkraft SF 31.12.98	konsern 31.12.97	Statkraft SF 31.12.97
Pensjonsforpliktelser brutto	486,0	347,8	525,2	301,8
Pensjonsmidler i pensjonskassene	512,2	355,3	540,6	310,4
Netto pensjonsmidler (forpliktelser)	26,2	7,5	15,4	8,6

note 23

poster som ikke balanseføres

Terminkontrakter, valuta

valuta	kjøpt beløp i millioner	solgt beløp i millioner
DEM	-	853
DKK	-	306
ECU	-	2
NLG	-	10
SEK	-	460
USD	-	13

Valutaterminene forfaller i perioden 1999 til 2001. Transaksjonene er relatert til avtalte salgsinntekter i de aktuelle valutaene eller låneopptak som skal sikre slike inntekter. Valutaterminkontraktene klassifiseres derved som sikringstransaksjoner og skal i henhold til prinsipper for sikringsbokføring ikke vurderes til markedsverdi med regnskapsmessig virkning. Dette motsvares ved at salgsinntektene som sikres, vil bokføres til avtalte terminkurser for sikringstransaksjonene. Valutaterminene vises brutto. Markedsverdien av kontraktene per 31.12.98 var NOK -146,8 millioner. Realisert tap ved sikringskontrakter i valuta er per 31.12.98 på NOK 58 millioner.

Rentebytteavtaler

valuta	sum hovedstol	markedsverdi for kontrakter i NOK
NOK	3.372 mill.	68 mill.
SEK	2.250 mill.	-54 mill.
DEM	300 mill.	17 mill.

Rentebytteavtaler inngås for å tilpasse rentesensitiviteten på foretakets lån til hva foretaket til enhver tid anser for å være et hensiktsmessig sikringsnivå. Markedsverdien av avtalene per 31.12.98 var NOK 31 millioner.

Rente- og valutabytteavtaler

valuta	sum hovedstol	markedsverdi for kontrakter i NOK
NOK/SEK, i NOK	1.492 mill.	23 mill.
NOK/DKK, i NOK	1.853 mill.	221 mill.
NOK/USD, i NOK	295 mill.	49 mill.
NOK/ECU, i NOK	192 mill.	30 mill.
SEK/USD, i SEK	819 mill.	177 mill.
SEK/FRF, i SEK	1.919 mill.	580 mill.
DKK/SEK, i DKK	400 mill.	66 mill.
DKK/ECU, i DKK	400 mill.	18 mill.
USD/DEM, i USD	55 mill.	135 mill.
USD/CHF, i USD	124 mill.	-58 mill.
USD/JPY, i USD	45 mill.	34 mill.

Rente- og valutabytteavtaler inngås for å oppnå gunstig finansiering i ønsket valuta når en kombinasjon av finansiering i annen valuta og en skreddersydd rente- og valutabytteavtale gir lavere rentekostnader enn finansiering direkte i ønsket valuta. Markedsverdien av avtalene per 31.12.98 var NOK 1.275 millioner.

Fremtidige Renteavtaler

Fremtidige Renteavtaler (FRA) inngås for å tilpasse rentesensitiviteten på foretakets flytende lån til hva foretaket anser for å være et hensiktsmessig sikringsnivå. Statkraft hadde ved årets utgang sikret renteforpliktelser i DEM og ECU for totalt underliggende beløp på NOK 938 millioner. Markedsverdien av avtalene per 31.12.98 var NOK - 2,5 millioner.

note 23 poster som ikke balanseføres (fortsetter)

Renteeksponering

Reprisingstabell (MNOK)

durasjonsår	reprisingperiode				
	0–3 mnd	3–6 mnd	6–12 mnd	1–3 år	>3 år
Bankinnskudd	1.905	-	-	-	-
Innlån, investeringer og derivater	602	-3.052	-1.854	-6.196	-3.913

(positivt tall = investeringer, negativt tall = innlån)

Eksposering for hver valuta pr. 31.12.98

valuta	NOK	DEM	SEK	ECU
Durasjonsår	2,51	1,00	1,14	1,00

note 24 finansiell og markedsmessig risiko

Finansiell risiko

Statkrafts holdninger til finansiell risiko følger av styrevedtak om Statkrafts finansstrategi. Overholdelse av rammer for risikostyring blir rapportert til styret hvert kvartal.

Renterisiko Finansstrategien fastlegger rammer for durasjon for plasseringer og innlån. Statkrafts innlån skal ha en durasjon på mellom 1 og 3 år for hver enkeltvaluta og for den samlede porteføljen. Bakgrunnen for Statkrafts durasjonsmål er et ønske om å begrense verdiendringer på foretakets netto gjeld. Durasjonsmålet er valgt fordi foretaket antar at det på kort og mellomlang sikt er liten sammenheng mellom henholdsvis inflasjons- og rentenivå og driftsinntekter. På lang sikt antar Statkraft at driftsinntektene vil reflektere endringer i inflasjons- og rentenivå. Som instrumenter for å oppnå ønsket sikringsgrad, benyttes fastrentelån og flytende lån og rente- og valutabytteavtaler til ønsket valuta.

Valutarisiko Finansstrategien fastlegger rammer for sikringsgrad på valutainntekter og langsiktige investeringer i aktiver denominert i utenlandsk valuta. Valutainntekter som sikres, stammer fra kontrakter der volumer og tidsfastsettelse er kjent, mens investeringer denominert i utenlandsk valuta er langsiktige aksjeinvesteringer. Primært gjelder dette Statkrafts andel i Sydkraft. Bakgrunnen for Statkrafts prinsipper for styring av valutarisiko er at Statkraft ønsker begrenset volatilitet i nåverdien av foretakets fordringer, gjeld og fremtidige inntekter i valuta. Som instrumenter for å oppnå ønsket sikringsgrad, benyttes lån i aktuelle valutaer, rente- og valutabytteavtaler til ønsket valuta samt salg av valuta på termin. Rammene for valutasikring av inntekter gjelder per valuta og er 40–70% for inntekter 3 år frem i tid og med stigende sikringsgrad for inntekter som materialiserer seg raskere. For sikring av langsiktige investeringer er rammen for sikringsgrad 70–100%.

Likviditetsrisiko Statkraft påtar seg likviditetsrisiko ved at løpetiden på finansielle forpliktelser ikke matches av den kontantstrømmen som eiendelene genererer. Statkraft har en meget høy kredittverdighet, hvilket bekreftes av en langsiktig kredittrating på hhv. Aaa og AA+ fra ratingbyråene Moody's Investor Service og Standard & Poor's. Den gode ratingen hviler i stor grad på bestemmelsene i Lov om Statsforetak som innebærer at et statsforetak ikke kan slås konkurs. Ved en eventuell avvikling av foretaket vil staten være ansvarlig for at kreditorene får full dekning. Statkraft vil, med utgangspunkt i statsforetaksformen, sterk rating og bruk av standardiserte låneprogrammer, på kort varsel kunne finansiere de betalingsforpliktelsene som måtte oppstå. Som en ekstra sikkerhet mot eventuelle urolige finansmarkeder har Statkraft etablert en langsiktig, kommitert kredittlinje på motverdien av USD 250 millioner.

Kredittrisiko Statkraft påtar seg kredittrisiko primært ved plasseringer av overskuddslikviditet hos utstedere av verdipapirer og ved at det oppstår motpartsrisiko ved bruk av sikringsinstrumenter som rentebytteavtaler, rente- og valutabytteavtaler og valutaterminer. Rammer for total kredittrisiko vedtas av administrerende direktør og rapporteres kvartalsvis til styret. Rammene for hver debitor fastslås avhengig av antatt kredittverdighet og eventuell formell kredittrating. Kvantifisering av risiko ved plasseringer tar utgangspunkt i hovedstol på Statkrafts fordringer. Kvantifisering av motpartsrisiko per motpart skjer ved en summering av eventuell positiv markedsverdi av sikringskontrakter og et estimat av potensiell økning av denne markedsverdi. Dette gir et uttrykk for tapspotensial ved manglende oppfyllelse av kontrakter fra motpartens side.

Forsikringsrisiko Statkraft har en betydelig risikoeksponering i den operative driften gjennom skader/tap på eiendeler (primært kraftverk), tapt produksjon og skade på tredjemanns liv og eiendom, for eksempel ved brann, flom eller oversvømmelse etter damskader/brudd. Statkraft har direkte eller gjennom sitt nyetablerte forsikringsselskap Statkraft Forsikring AS kjøpt risikoavlastning i forsikringsmarkedet etter et vidt forsikringsprogram.

Maksimalt tap i egenregning som følge av enkeltskader på eiendeler, er 8 millioner kroner og maksimalt tap per år er 12 millioner kroner. For produksjonstap er maksimaltaper i egenregning 10 millioner kroner per hendelse.

For å redusere tapsrisikoen ved manglende erstatningsevne hos forsikringsselskapene har Statkraft som krav at både direktetegnende forsikringsselskap og reassuranseselskap skal ha en rating lik BBB eller høyere. Videre er Statkrafts risiko begrenset av at norske myndigheter har etablert en garantiordning som sikrer at forsikringstaker får skadeutbetaling selv om man har forsikring i et norsk forsikringsselskap som går konkurs.

Markedsrisiko

Statkrafts hovedvirksomhet er produksjon av og handel med kraft. I et marked med stort innslag av vannkraft, der tilgangen på vann varierer sterkt fra år til år, vil også pris og produksjonsevne variere betydelig. Dette kan gi store utslag på Statkrafts resultat. Da produksjon og pris ofte er negativt korrelert, dvs. at mye vann og høy produksjon medfører lav pris, og motsatt, gir dette en naturlig demping av det totale utfallsrommet for resultatet. I tillegg til dette driver Statkraft aktiv risikostyring tilpasset den aktuelle markedsituasjonen. På lang sikt søker Statkraft med dette å oppnå en maksimal inntjening fra produksjonen, hensyntatt foretakets risikokriterier.

Risikostyring Statkraft bruker i stor grad terminkontrakter og andre finansielle instrumenter til inntektssikring. Dette er nødvendig med tanke på den store usikkerheten som er knyttet til de samlede kraftsalgsinntekter. Disse avhenger av en volatil spotpris og usikker produksjonsevne. I denne sammenheng er det ingen forskjell mellom fysiske og finansielle kontrakter som handles bilateralt eller via megler, eller finansielle kontrakter i Terminmarkedet (NordPool). Det er prisen som primært er den styrende faktor ved valg av handelsform. Det viktigste er dermed at nye kontrakter er gode sett i sammenheng med eksisterende kraftkontrakter og utfallsrommet for både egenproduksjon og spotpriser. For å maksimere forventet inntjening uten at nedsiderisikoen øker, justeres kontraktporteføljen kontinuerlig. Kontraktshandelen bidrar dermed til å stabilisere Statkrafts inntekter fra år til år.

Handel med derivater Statkraft handler med ulike fysiske og finansielle instrumenter for inntektssikring.

Sikringshandelen, som altså tar hensyn til selskapets nåværende og fremtidige produksjonsevne, har som formål å sikre en optimal kontraktsposisjon i forhold til predeterminerte risikokriterier. Ved utgangen av 1998 hadde selskapet sikret mer enn 60 % av middelproduksjonen frem til og med år 2004. Nivået er uendret i forhold til 1997.

I tillegg til sikringshandelen bruker Statkraft finansielle derivater til å ta begrensede kortsiktige posisjoner i markedet. For begge formål er det etablert interne retningslinjer for grad av eksponering i markedet.

Den samlede markedsrisikoen kan tallfestes ved utfallsrommet for netto kraftsalgsinntekter, etter overføring, i forhold til forventningsverdien. Innenfor en sannsynlighet på 10–90 % anslås utfallsrommet for netto kraftsalg å ligge innenfor +/-600 millioner kroner i 1999 og +/-700 millioner kroner i 2000 og 2001. Kraftverksbeskatningen vil dempe virkningen på selskapets resultat etter skatt.

Norges Vassdrags- og Energiverk har gitt Statkraft pålegg om å skifte ut tilløpsrørene ved fem kraftverk. En utbedring er gjennomført (Nore), den neste utbedringen (Bjølvo) skal foretas innen år 2005, og for de tre siste (Hakavik, Haukeli, Glomfjord) er fristen 2006. Utbedringsarbeidene vil erstatte nedskrevne anleggsmidler og forutsettes aktivert. I Saudafallene pågår også en diskusjon om utskifting av tilløpsrørene. Det er pålegg om en utskifting i ett kraftverk i 2000 og to i 2005.

Med bakgrunn i skjerpede krav fra Norges Vassdrags- og Energiverk vedrørende damforskriftene av 1981, har Statkraft utarbeidet en plan for utbedringstiltak vedrørende dammer og flomløp. Planen, som omfatter 32 dammer, vil bli gjennomført i perioden frem til utløpet av år 2001. Utbedringene vil bli aktivert eller kostnadsført etter en individuell vurdering.

Til Foretaksmøtet i Statkraft SF

Vi har revidert årsoppgjøret for Statkraft SF for 1998 som viser et overskudd på kr 497 millioner for morselskapet og et overskudd på kr 718 millioner for konsernet. Årsoppgjøret, som består av årsberetning, resultatregnskap, balanse, kontantstrømanalyse, noter og konsernoppgjør, er avgitt av foretakets styre og administrerende direktør.

Vår oppgave er å granske foretakets årsoppgjør, regnskaper og behandlingen av dets anliggender forøvrig.

Vi har utført revisjonen i henhold til gjeldende lover, forskrifter og god revisjonsskikk. Vi har gjennomført de revisjons-handlinger som vi har ansett nødvendige for å bekrefte at årsoppgjøret ikke inneholder vesentlige feil eller mangler. Vi har kontrollert utvalgte deler av grunnlagsmaterialet som underbygger regnskapspostene og vurdert de benyttede regnskapsprinsipper, de skjønsmessige vurderinger som er foretatt av ledelsen, samt innhold og presentasjon av årsoppgjøret. I den grad det følger av god revisjonsskikk har vi gjennomgått foretakets formuesforvaltning og interne kontroll.

Etter vår mening er årsoppgjøret gjort opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og gir et forsvarlig uttrykk for foretakets og konsernets økonomiske stilling pr. 31. desember 1998 og for resultatet av virksomheten i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk.

Oslo, 9. mars 1999
ARTHUR ANDERSEN & CO.

Finn Berg Jacobsen
Statsautorisert revisor

bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv

Resultatregnskap

konsern 1998	beløp i mill. kroner	Statkraft SF 1998
5.314	Brutto driftsinntekter	4.693
-554	Overføringskostnader	-554
4.760	Netto driftsinntekter	4.139
2.561	Driftskostnader	2.021
2.119	Driftsresultat	2.118
315	Inntekt på investeringer i datterselskap og tilknyttede selskap	245
-880	Netto finansposter	-758
1.634	Ordinært resultat før skatter	1.605
-681	Skattekostnad	-648
-3	Minoritetsinteresser	-
950	Årsresultat	957

Balanse

konsern		beløp i mill. kroner	Statkraft SF	
1998	1997		1998	1997
		Eiendeler		
1.110	1.126	Immaterielle eiendeler	1.038	1.070
27.769	28.520	Varige driftsmidler	26.457	27.995
8.923	8.260	Finansielle anleggsmidler	9.714	9.156
37.802	37.906	Anleggsmidler	37.209	38.221
31	31	Varer	31	31
1.404	979	Andre kortsiktige fordringer	1.276	1.030
3.311	1.153	Bankinnskudd, kontanter o.l.	3.028	723
4.746	2.163	Omløpsmidler	4.335	1.784
42.548	40.069	Eiendeler	41.544	40.005
		Gjeld og egenkapital		
15.400	15.400	Selskapskapital	15.400	15.400
-	-	Fond for vurderingsforskjeller	498	293
2.050	1.316	Annen egenkapital	1.548	1.012
17.450	16.716	Egenkapital	17.446	16.705
87	25	Minoritetsinteresser	-	-
377	-118	Avsetninger for forpliktelser	185	204
21.662	21.471	Annen langsiktig gjeld	21.103	21.471
2.972	1.975	Kortsiktig gjeld	2.810	1.625
42.548	40.069	Gjeld og egenkapital	41.544	40.005

Avstemming egenkapital

konsern 1998	beløp i mill. kroner	Statkraft SF 1998
15.890	Egenkapital etter gammel lov	15.492
-	Egenkapitalmetoden ifm datterselskap	463
10	Pengeposter i utenlandsk valuta	10
1.550	Utsatt skattefordel/forskuddsbetalt naturressursskatt	1.481
17.450	Egenkapital etter ny lov	17.446

Avstemming resultat

konsern 1998	beløp i mill. kroner	Statkraft SF 1998
718	Årsresultat etter gammel lov	497
-	Egenkapitalmetoden ifm datterselskap	244
3	Pengeposter i utenlandsk valuta	3
229	Utsatt skattefordel/forskuddsbetalt naturressursskatt	213
950	Årsresultat etter ny lov	957

Ved overgang til bruk av ny regnskapslov vil virkningen av de endrede vurderingsreglene bli ført rett mot egenkapitalen. De nye vurderingsreglene som tilsier bruk av dagskurs for pengeposter i utenlandsk valuta, medfører bare en liten oppjustering av egenkapitalen per 1.1.1999. Overgangen fra bruk av kostmetoden til egenkapitalmetoden i vurderingen av aksjer i datterselskap og tilknyttede selskap fører til en oppjustering av egenkapitalen på ca. 463 mill. kr i selskapsregnskapet. Størst virkning har fjerningen av øvre grense regelen vedrørende utsatt skattefordel i den nye regnskapsloven. Dette medfører en økning i egenkapitalen med 1.5 mrd. kr for Statkraft SF og 1.6 mrd. kr for konsernet. Kravet om sannsynliggjøring av fremtidig bruk av utsatt skattefordel for at den skal kunne balanseføres, gjør at balanseført utsatt skattefordel ikke tilsvarer total utsatt skattefordel 31.12.98, kfr note 8. Det anses sannsynliggjort at utsatte skattefordeler knyttet til den ordinære overskuddsbeskatningen kan brukes i senere år, da Statkraft SF har gått med overskudd de siste årene og langtidspanen legger opp til fortsatte overskudd. Konsernbidragsreglene gjelder for alle norske datterselskaper. Det er for grunnrentebeskatningen at kravet om sannsynliggjøring av fremtidig bruk fører til redusert balanseføring i forhold til totalt beregnet utsatt skattefordel. F.o.m. 1.1.1999 behandles fremførbar naturressursskatt som en forskuddsbetalt kostnad, ikke som en utsatt skattefordel.

Ved beregning av utsatt skattefordel knyttet til grunnrentebeskatningen er det benyttet effektiv skattesats, basert på at friinntekten i grunnrentebeskatningen fremstår som en korreksjon til nominell særskattesats.

For å komme frem til effektiv skattesats for grunnrentebeskatningen er beregnet grunnrenteskatt dividert på grunnrenteinntekt før fradrag for friinntekt. Estimert for effektiv grunnrenteskattesats er basert på beregninger foretatt for alle kraftverk hvor det er sannsynliggjort positiv grunnrenteinntekt innen en tidshorison på 15 år: Den effektive skattesatsen er stigende da friinntekten forbrukes og blir mindre og mindre utover i perioden. Den gjennomsnittlige skattesatsen over valgt tidshorison er 20%, og denne er benyttet som effektiv skattesats på utsatt skattefordel på midlertidige forskjeller knyttet til grunnrentebeskatningen.

Den effektive grunnrenteskattesatsen benyttes på to ulike elementer av skattefordeler knyttet til grunnrentebeskatningen. Det ene elementet er utsatt skattefordel på midlertidige forskjeller, hovedsakelig bestående av forskjell mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier på avskrivbare driftsmidler i kraftproduksjonen. Det andre elementet er skattefordel knyttet til fremførbar negativ grunnrenteinntekt, da negativ grunnrenteinntekt i et kraftverk kan fremføres med rente til fradrag i senere års grunnrenteinntekt.

I proformabalansen 31.12.98 utgjør utsatt skattefordel totalt 1.038 mill. kr for Statkraft SF. 338 mill. kr er knyttet til grunnrentebeskatningen. Av dette gjelder 193 mill. kr utsatt skattefordel knyttet til midlertidige forskjeller, mens 145 mill. kr gjelder fremførbar negativ grunnrenteinntekt. Utsatt skattefordel knyttet til fremførbar negativ grunnrenteinntekt er bare balanseført i den utstrekning det er sannsynliggjort at det enkelte verk vil ha en inntjening som gjør at det vil bli belastet med grunnrenteskatt i løpet av valgt tidshorison.

Utsatt skattefordel knyttet til overskuddsbeskatningen i proformabalansen 31.12.98 utgjør 700 mill. kr, og består i hovedsak av forskjell mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier på avskrivbare driftsmidler i kraftproduksjonen. Fremførbar naturressursskatt er tatt inn i proformabalansen som en forskuddsbetalt kostnad med 443 mill. kr: Utsatt skattefordel for konsernet utgjør 1.110 mill. kr: Økningen i forhold til tallet for Statkraft SF er knyttet til overskuddsbeskatningen i datterselskapene.

Som avstemmingen mellom resultat etter ny og gammel regnskapslov for Statkraft SF viser, er det hovedsakelig bruk av egenkapitalmetoden i stedet for kostmetoden for aksjer i tilknyttede selskap og datterselskap og balanseføring av utsatt skattefordel som gjør resultatene forskjellige. Reduksjonen i skattekostnaden i selskapsregnskapet skyldes en økning i forskuddsbetalt naturressursskatt på 245 mill. kr og en økning i utsatt skattefordel på 32 mill. kr. Denne består av nedgang i utsatt skattefordel knyttet til overskuddsbeskatningen, men en økning av utsatt skattefordel i grunnrentebeskatningen. For konsernets resultatregnskap er det hovedsakelig bare de endrede skattereglene som gjør resultatet etter ny regnskapslov bedre enn etter gammel regnskapslov. I tillegg til tallene fra Statkraft SF, skyldes dette balanseføring av utsatte skattefordeler knyttet til den ordinære overskuddsbeskatningen i datterselskapene.

Konsernet

	enhet	1998	1997	1996	1995	1994
Resultat:						
Brutto driftsinntekter	Mill. kr	5.314	5.354	5.562	4.536	4.286
Netto driftsinntekter	Mill. kr	4.760	4.702	4.698	3.837	3.371
Driftsresultat	Mill. kr	2.198	1.998	2.354	1.589	1.190
Resultat før skatter	Mill. kr	1.631	1.277	1.686	993	608
Årsresultat	Mill. kr	718	906	455	328	-109
Investeringer:						
Investeringer	Mill. kr	944	1.085	6.772	403	387
Balanse 31.12.:						
Likvide midler	Mill. kr	3.311	1.153	1.314	2.061	915
Egenkapital	Mill. kr	15.890	15.385	14.480	11.032	10.704
Totalkapital	Mill. kr	40.987	38.739	39.089	32.821	31.851
Nøkkeltall:						
Totalrentabilitet ¹⁾	%	4,4	5,4	3,8	3,4	1,8
Egenkapitalrentabilitet ²⁾	%	4,6	6,1	3,6	3,0	-1,0
Brutto fortjenestemargin ³⁾	%	30,7	23,9	30,3	21,9	14,2
Netto fortjenestemargin ⁴⁾	%	13,5	16,9	8,2	7,2	-2,5
Egenkapitalandel ⁵⁾	%	38,8	39,7	37,0	33,6	33,6
Likviditetsgrad ⁶⁾		1,6	0,8	0,8	0,8	0,5
Rentedekningsgrad ⁷⁾		1,7	1,8	1,5	1,4	0,8
Kontantstrøm fra årets virksomhet	Mill. kr	1.041	1.192	1.814	1.126	697
Personale:						
Ansatte 31.12.	Antall	1.535	1.400	1.037	1.143	1.136
Produksjon og salg:						
Produksjon (etter pumping og tap)	TWh	32,4	27,5	32,2	32,0	32,3
Kjøp	TWh	2,7	4,6	7,4	2,6	5,9
Salg kontraktmarkedet	TWh	27,0	25,2	28,7	27,0	28,1
Salg spotmarkedet	TWh	7,2	4,1	6,7	4,6	7,7
Salg til utlandet	TWh	0,9	2,8	4,2	3,0	2,3
Installert ytelse (Statkrafts andel)	MW	8.700	8.700	8.700	8.700	8.700
Hel- og deleide verk	Antall	91	86	86	86	85

$$1) \frac{\text{Årsresultat} + \text{finanskostnader}}{\text{Gjennomsnittlig totalkapital}} \times 100$$

$$2) \frac{\text{Årsresultat}}{\text{Gjennomsnittlig EK}} \times 100$$

$$3) \frac{\text{Resultat før skatter}}{\text{Brutto driftsinntekter}} \times 100$$

$$4) \frac{\text{Årsresultat}}{\text{Brutto driftsinntekter}} \times 100$$

$$5) \frac{\text{Egenkapital}}{\text{Eiendeler}} \times 100$$

$$6) \frac{\text{Omløpsmidler}}{\text{Kortsiktig gjeld}}$$

$$7) \frac{\text{Årsresultat} + \text{finanskostnader}}{\text{Finanskostnader}}$$

Konsernselskaper

beløp i mill. kr	konsern	Statkraft SF	Anlegg	Engine-ering	FEAS	Energy Enterprise	Holding	For-sikring	Energy Europe	Himal Power	elimi-nering mv
Årsresultat											
Brutto driftsinntekter	5.314	4.693	356	320	80	-	-	21	-	-	-156
Driftsresultat	2.198	2.118	7	10	38	-	-	-4	-6	-	35
Netto finans	-882	-761	2	2	-8	-142	23	4	1	-	-3
Tilknyttede selskap	315	-	-	-	-	244	71	-	-	-	-
Resultat før skatt	1.631	1.357	9	12	30	102	94	-	-5	-	32
Resultat etter skatt	718	497	4	6	18	89	88	-	-5	-	21
Balanse											
Likvide midler	3.311	3.028	19	44	16	28	8	121	46	1	-
Egenkapital	15.890	15.492	81	38	300	3.179	2.308	30	48	191	-5.777
Totalkapital	40.987	39.951	339	181	520	5.653	2.315	124	49	771	-8.916
EK-andel	39%	39%	24%	21%	58%	56%	100%	24%	98%	25%	

Samfunnsregnskapet viser hvilke verdier som er skapt gjennom innsats av arbeidskraft, kapital, kunnskap og teknologi, og hvordan disse fordeles på de ulike interessegruppene som har bidratt. De ansatte får sin andel av verdiskapingen gjennom lønn og sosiale ytelser. Eierne får sin del gjennom utbytte eller tilbakeholdt overskudd, mens långiverne får sin del av verdiskapingen gjennom renter på lån. Stat og kommuner får sin del av verdiskapingen gjennom skatter og avgifter som bedriften betaler inn.

I løpet av de siste årene har Statkrafts verdiskaping økt betydelig, fra 2.039 millioner kroner i 1994 til 2.989 millioner kroner i 1998. Dette er en samlet vekst på 47 prosent.

I 1998 ble de skapte verdiene fordelt med 15 prosent til de ansatte, 30 prosent til långivere, 34 prosent til stat og kommuner og 21 prosent til eier.

Verdiskaping i mill. kroner	1998	1997	1996	1995	1994
Totale driftsinntekter	5.314	5.354	5.562	4.536	4.286
-Forbruk av innkjøpte varer og tjenester	1.495	1.459	1.469	1.248	1.417
Brutto verdiskaping	3.819	3.895	4.093	3.288	2.869
-Ordinære avskrivninger	830	824	827	824	830
Netto verdiskaping	2.989	3.071	3.266	2.464	2.039
+Finansinntekter	156	217	235	169	91
+Resultatandel tilknyttede selskap	315	255	-	-	-
-Minoritetsandeler av resultat	3	10	-	-	-
Verdier til fordeling	3.457	3.533	3.501	2.633	2.130

Fordeling av verdiskaping i mill. kroner	1998	1997	1996	1995	1994
Ansatte					
Brutto lønn og sosiale ytelser	530	396	276	267	298
Långivere/eiere					
Renter	1.038	1.193	903	765	673
Utbytte	216	-	-	-	-
Skatter og avgifter	1.171	1.038	1.867	1.273	1.268
Bedriften					
Endring egenkapital	502	906	455	328	-109
Fordelte verdier	3.457	3.533	3.501	2.633	2.130

Statkrafts 10 største skattekommuner 1996–1998

kommune	skatter og avgifter i mill. kroner		
	1998	1997	1996
1 Suldal	76,5	66,9	66,9
2 Vinje	64,6	61,3	62,4
3 Hemnes	60,1	35,0	38,4
4 Rana	51,2	35,8	36,3
5 Eidfjord	49,2	38,1	37,2
6 Tokke	42,6	37,3	37,2
7 Meløy	41,7	41,3	37,5
8 Luster	38,1	37,4	36,6
9 Narvik	32,5	31,0	31,5
10 Nore og Uvdal	27,3	20,9	20,9
Sum	483,8	405,0	404,9

Tabellen omfatter skatter og konsesjonsavgifter betalt direkte til kommunene. Beløpet gjelder betalt skatt for det enkelte regnskapsår. Eventuelle merutbetalinger eller tilbakebetalinger for tidligere år er ikke inkludert.

Statkraft har siden 1992 ekspandert kraftig med økt aktivitet i Norge, etablering av nye forretningsområder, etablering av datterselskaper, kjøp av strategiske selskapsandeler og internasjonal satsing. Som en konsekvens av dette ble det ved utgangen av året etablert en konsernledelse som har et felles ansvar for å lede hele Statkraftkonsernet. Konsernledelsen vil arbeide mer eksternt rettet blant annet med påvirkning av rammebetingelser og strategisk forretningsutvikling.

Fortsatt utvikling av Statkrafts menneskelige ressurser er gitt høy prioritet i løpet av året. Sentrale områder for utvikling av organisasjonen har vært videreføring av kompetanseplanleggingen, oppstart av kompetanseutviklingsprosjekter, blant annet innen fagopplæring, og videreføring av lederutvikling gjennom sentrale og lokale lederutviklingsprogrammer.

IT-systemer blir stadig viktigere som verktøy i alle deler av selskapet. Det blir dermed behov for øket

fokus både fra ledelse og brukere på hvordan IT-verktøy skal anvendes. Innfasing av IT-systemer i organisasjonen er et område som er viet stor oppmerksomhet. Av viktige systemprosjekter som er ferdigstilt i 1998, er nye markedssystemer, nytt personalsystem og nytt system for skatteberegning. Statkraft er sertifisert etter ISO 9001 kravene, og kvalitetssystemet er et hjelpemiddel til å identifisere og følge opp aktiviteter og prosesser som går på tvers av linjeorganisasjonen. Kvalitetssystemet utfordrer den tradisjonelle linjeorganisasjonen og er et viktig verktøy for organisasjonsutvikling.

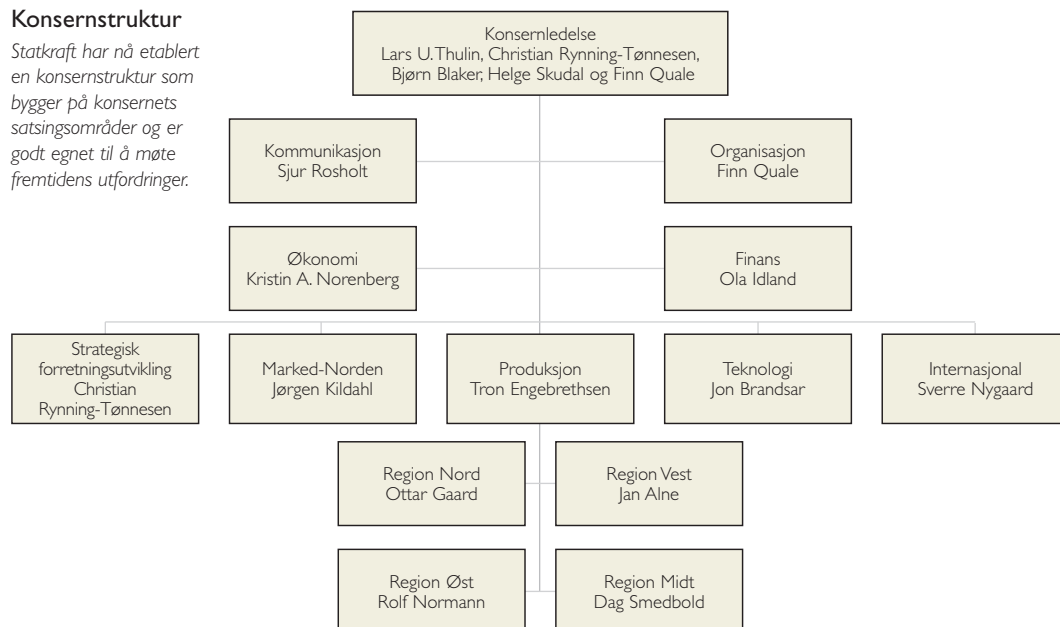
Konsernet hadde ved årsskiftet til sammen 1535 ansatte. Disse utgjør 1424 årsverk, hvorav 748 er knyttet til Statkraft SF, mens 676 er fordelt på datterselskapene.

Oversikten under viser Statkrafts virksomhetsområder og hvordan disse er knyttet til de forskjellige konsernselskaper.

Virksomhetsområde	Konsernselskaper	Tilknyttede selskaper
Kraftproduksjon og -handel (kjernevirksomhet)	Statkraft SF (morselskapet) Finnmark Energiverk	
Kraftprosjekter i Norge	Statkraft SF (egne produksjonsanlegg)	Naturkraft (gasskraft)
Restrukturering i Norden og Nord-Europa	Statkraft Energy Enterprise/Statkraft Invest Statkraft Holding	Sydkraft (Sverige) Oslo Energi Produksjon/BKK Kraft/ BKK Kraftsalg
	Statkraft Energy Europe/Statkraft Energy Nederland	
Internasjonal kraftutbygging	Nordic Hydropower	Theun-Hinboun Power Company (Laos)
	Himal Power (Nepal) Statkraft Peru	Peru Hydro (Peru) Himal Hydro (Nepal)
Engineering- og anleggsvirksomhet	Statkraft Anlegg/TBM- Resources/Statkraft Anlegg Nepal Statkraft Engineering/Grøner Holding/Enco Environmental Consultants	

Konsernstruktur

Statkraft har nå etablert en konsernstruktur som bygger på konsernets satsingsområder og er godt egnet til å møte fremtidens utfordringer.

bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv

*vinden brøler gjennom
høyspentmasten
hva er dette
jeg er kraft!
jeg
som legger skoger øde
ingen kan
min styrke tåle
gi meg motstand
la meg prøve
jeg er lei av
fossens skryt
vannet må sitt
eget leie følge
jeg kan synge overalt*

34,9 TWh

fakta

I alt er 325 vassdrag vernet av Stortinget. Dette tilsvarer et kraftpotensial på 34,9 TWh. Eller ca. 20% av landets samlede potensial.

kompetanse reduserer risiko

Statkraft får inntekter først og fremst gjennom kraftproduksjon fra egne vannmagasin. Utfallsrommet for de totale kraftsalgsinntektene er imidlertid betydelig fordi det er stor risiko både i forbindelse med usikker tilgang på vann og fremtidige kraftpriser. Handel med kraftkontrakter er et viktig verktøy i risikostyringen for å redusere utfallsrommet for inntektene og skal også bidra til å sikre ytterligere inntekter. Risiko-/porteføljestyling, produksjon fra eget vann, krafthandel og vedlikehold av kraftstasjonene utgjør derfor en viktig del av Statkrafts kjernevirksomhet.

En markedsanalyse av det integrerte kraftmarkedet i Norden utgjør, sammen med hydrologiske data, grunnlaget for Statkrafts fremtidige prisforventninger. Ved simulering av det nordiske kraftsystemet,

Hydrologi og markedsforhold

Vannkraften er basert på en meget usikker råvaretilgang. De tre siste årene representerer store variasjoner når det gjelder nyttbart tilsig for Norge og Sverige i forhold til den statistiske normalperioden 1931–1990. 1996 var på den ene siden et ekstremt tørt år, mens både 1997 og 1998 var våte år (fig. 1). Nedbørsmengden i Sverige var svært høy i 1998, og førte til et nyttbart tilsig på hele 125 prosent av normalen. For Norges del var nedbøren noe mer moderat, og medførte et nyttbart tilsig på 105 prosent av normalen. Totalt sett for Norge og Sverige ga dette et nyttbart tilsig på nesten 22 TWh over normalen. Statkrafts salgbare produksjon i 1998 ble 32,4 TWh, som er tilnærmet lik normalt. Produksjonen i 1997 og 1996 var henholdsvis 27,5 TWh og 32,2 TWh.

inkludert utveksling mot resten av Europa, utarbeides prisprognoser basert på forskjellige tilsigsscenarioer. Prisprognosene er utgangspunktet både for Statkrafts energidisponering (produksjon fra eget vann) og handel med kraftkontrakter.

Statkrafts energidisponering går enkelt sagt ut på å produsere mest mulig kraft når prisen er høy og spare mest mulig vann når prisen er lav. Dette betyr å optimalisere verdien av lagret vann mot prisene i el-spotmarkedet.

Kraftkontraktene brukes til å styre finansiell risiko knyttet til inntekter fra egen produksjon. Kontrakter handles både i Nord Pools terminmarked, gjennom meglere og bilateralt med andre selskaper. I 1998 inngikk Statkraft blant annet en langsiktig markedsbasert kraftkontrakt med Norske Skog for perioden 2002 til 2020. Fra før har også Norsk Hydro sikret seg langsiktige kraftleveranser fra Statkraft.

Statkraft har de siste årene satset betydelige midler i forbindelse med oppgradering av sine markedssystemer. Målsettingen er å være ledende på IT-siden innen Statkrafts kjerneområder knyttet til risiko-/porteføljestyling og energidisponering. Dette innebærer en oppdatering av systemer og rutiner innen hele kjeden av aktiviteter, fra innsamling av hydrologiske data og langsiktige pris- og produksjonsprognoser, gjennom kortsiktig produksjonsoptimalisering, handel mot de organiserte markeder og videre til avregning og fakturering.

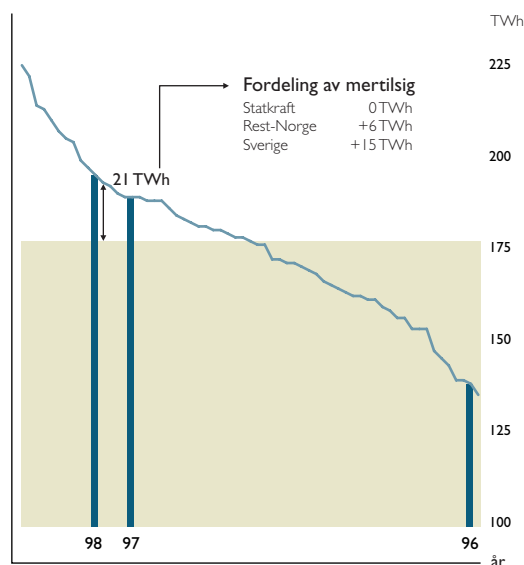

Fig. 1: Statistikk over nyttbart tilsig for Norge og Sverige i perioden 1931–90

■ Gjennomsnittlig årlig tilsig
— 60 års tilsigsserie

I tillegg til den store volumusikkerheten er det en betydelig prisusikkerhet. Prisene settes av tilbud og etterspørsel i det nordiske markedet og utvekslingen mot tilgrensende områder. I det vannkraftdominerte nordiske systemet styres prisene i el-spotmarkedet i stor grad av tilgangen på vann. Tørråret 1996 ga høye priser, mens de våte årene 1997 og 1998 ga mye lavere priser (fig. 2). Når det gjelder tilbudsiden ellers, er det ikke kommet til ny kapasitet av betydning i det nordiske markedet, hverken når

det gjelder vannkraft eller termisk kraftproduksjon. Tidspunktet for nedleggelse av svensk kjernekraft er fortsatt usikkert, samtidig som det diskuteres nedleggelse av oljekondensverk i Sverige.

Forbruket er fortsatt stigende i det nordiske markedet. Temperaturkorrigert forbruk i Norge økte med 2,7 prosent i 1998, mens forbruket i Finland og Sverige økte med henholdsvis 3,5 og 1,3 prosent. Prisutviklingen i 1998 startet med et prisleie på 16 øre/kWh, for deretter å synke ned mot 10 øre/kWh i slutten av april. Vårflommen i Sverige, som startet i månedsskiftet april – mai, krevde en høy produksjon for å unngå vanntap. Dette ga synkende priser. En kald periode i slutten av mai og begynnelsen av juni forsinket snøsmeltingen i høyfjellet og i Nord-Norge noe, og ga en kortvarig prisoppgang. Snøsmelting og store nedbørsmengder, særlig i Sverige, fra juni til august, samtidig med høy tilgjengelighet til kjernekraft, ga et kraftig prisfall. I august var den gjennomsnittlige systemprisen helt nede i 5 øre/kWh. Utover høsten og resten av året

For en vannkraftprodusent med god geografisk spredning av produksjonskapasiteten vil pris- og produksjonsusikkerhet normalt virke mot hverandre. Lav produksjonsevne når prisen er høy, og høy produksjonsevne ved lav pris, gir normalt en viss naturlig sikring for utjevning av inntektene. I 1998 var ikke et helt normalt år i så måte. Selv om 1998 var et meget vått år, ble det årlige tilsiget for Statkraft kun som normalt, mens tilsiget til resten av vannkraftsystemet ble ca. 16 prosent over normalt. Dette skyldes at Statkraft har relativt mye av sin produksjon i Vest- og Nord-Norge, og spesielt i nord var sommeren svært tørr. Derimot var sommernedbøren rekordartet i Sverige og deler av Østlands-området. Statkraft ble med andre ord rammet av lav pris som alle andre, men uten å få den økningen i produksjonsvolumet som normalt følger med store nedbørsmengder.

Kraftutveksling med utlandet

For å oppnå optimal utnyttelse av norsk vannkraft

ble det tørrere og kjøligere vær, noe som førte til lavere tilsig og høyere etterspørsel. Prisen steg igjen til et prisleie på 15 øre/kWh. Gjennomsnittlig el-spotpris for 1998 ble så lav som 11,7 øre/kWh, mot 13,5 øre/kWh i 1997 og 25,7 øre/kWh i 1996.

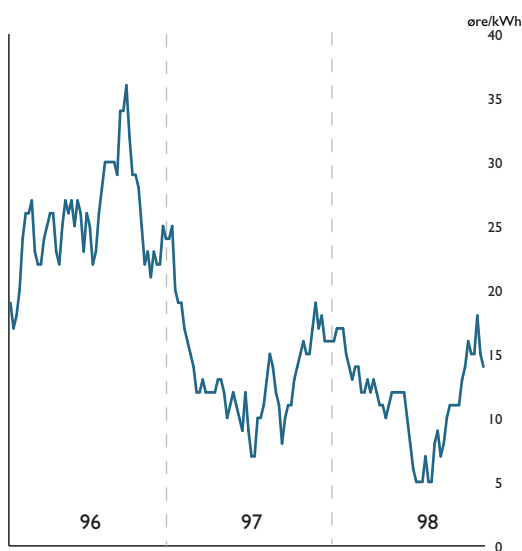

Fig. 2: Systempris i El-spotmarked

Til tross for det høye tilsiget i Norge og Sverige, ble det importert over 2 TWh til dette markedet i 1998. Finland importerte 4,5 TWh fra Sverige, mens Norge importerte 4,2 TWh fra Sverige. Med marginal import både fra Finland og Russland, og nesten 1 TWh eksport til Danmark, førte dette til en netto import til Norge på 3,5 TWh i 1998.

og varmekraft fra kontinentet, har Statkraft inngått langsiktige kraftutvekslingsavtaler med kraftselskaper i Danmark, Nederland og Tyskland. Intensjonen er at fastkraftleveranser fra det norske systemet ved topplast erstatter investeringer i varmekraftverk på kontinentet. Utover dette skal ledig kapasitet i kablene benyttes til kortsiktig utveksling av kraft basert på forskjellen mellom de marginale produksjonskostnadene hos produsenter på kontinentet og prisene på Nord Pools el-spotmarked. Dette skal sikre en effektiv kraftflyt.

Den gjeldende avtalen med det danske selskapet I/S Elsam har vært i drift siden 1995, og utvekslingen foregår over Skagerrakforbindelsen mellom Kristiansand og Bulbjerg. I tillegg til Statkraft, som også er operatør av avtalen på norsk side, deltar i alt 17 norske selskaper i avtalen. I 1998 er det eksportert og importert henholdsvis vel 0,9 og 0,3 TWh. I 1998 har partene i avtalen arbeidet med å tilpasse avtaleverket til utviklingen i Danmark.

Kraftutvekslingsavtalen med det tyske kraftselskapet PreussenElektra startet opp i oktober 1998. Her brukes 400 MW av den eksisterende Skagerrakforbindelsen og en transittkanal gjennom Jylland. I alt ble det eksportert og importert vel 0,3 og 0,02 TWh knyttet til denne avtalen i 1998. Handelen vil øke når den nye kabelforbindelsen etter planen skal settes i drift i 2004.

Kraftutvekslingsavtalen med Sep i Nederland planlegges å starte via ny kabel i 2002. Statkraft er operatør av avtalen som i tillegg omfatter syv andre norske kraftprodusenter.

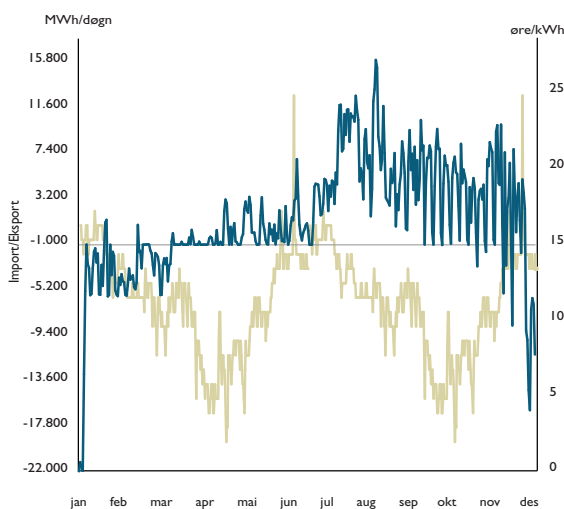

Fig. 3: **Kraftflyt over Skagerrakforbindelsen 1998**
— Eksport/import — Prisområde Kristiansand

operatører som har drevet anleggene på leiebasis. Disse anleggene tilsvarer en årsproduksjon på 1,7TWh.

Det ble i 1998 gjennomført vedlikeholds- og rehabiliteringsprosjekter til en verdi av ca. 300 millioner kroner. Hovedmålsettingen for prosjektene er å bevare og videreutvikle de verdier som produksjonsanleggene representerer, slik at grunnlaget sikres for den fremtidige kraftproduksjonen. Rehabilitering av Reinsvatn dam og modernisering av Svorka kraftverk er prosjekter som ble sluttført i 1998.

Det er lagt ned et betydelig arbeid i å øke kvaliteten på beslutningsunderlaget for å fastsette restlevertid og konsekvens ved svikt. Dette er viktige parametre for å velge ut og tidfeste gjennomføring av rehabiliteringsprosjekter. Hensikten med dette arbeidet er i første rekke å optimalisere verdien på produksjonen sett i et langsiktig perspektiv.

Det har i 1998 vært stor aktivitet innen arbeidet med energieffektivisering (ENEf) av produksjonsapparatet. Identifisering og dokumentasjon av ENEf-

kk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til

Teknisk drift og vedlikehold

For å kunne utnytte mulighetene som ligger i de store prisvariasjonene, er det helt avgjørende med et fleksibelt og driftssikkert produksjonsapparat. Tilgjengelighetsplanlegging med stor grad av fleksibilitet er derfor blitt sterkt fokusert i 1998. Samtidig er det viktig å vedlikeholde produksjonsanleggene i et langsiktig perspektiv. Statkraft holder løpende dokumentert oversikt med det daglige vedlikeholdet. Det er et klart mål å minimalisere det samlede vedlikeholdet ved å differensiere vedlikeholdsgraden, og opprettholde høyest mulig tilgjengelighet når prisene er høye og når sannsynligheten for tvungen produksjon er stor.

Statkraft overtok i 1998 driftsansvaret for kraftverkene i Høyanger og for Oksla-anleggene i Tyssedal fra andre

tiltak, og studier av ENEf-muligheter, er systematisk blitt gjennomført. Arbeidet videreføres i 1999.

Det arbeides kontinuerlig for å øke tilgjengeligheten ved våre produksjonsanlegg, spesielt ved effektstasjonene. I 1998 var den gjennomsnittlige tilgjengeligheten 88,6 prosent, mot planlagt 89,8 prosent. Utgjengelighet som følge av mislykket start eller havari, var 1,2 prosent.

Bryterhavari ved Aura kraftverk i februar førte til brudd i strømforsyningen over store deler av Nord-Vestlandet i tre timer. Hendelsesforløpet er gjennomgått med berørte parter, og årsaksforholdene er klargjort. Et havari i Skjomen, der aggregat 2 ble satt ut av spill etter brann, hadde et mindre omfang enn først antatt. Skaden er en forsikrings sak, der Statkraft får full dekning.

Statkrafts produksjonskapasitet

	antall stasjoner	installert gen. ytelse i MW	prod. middel i GWh ²⁾
Kraftstasjoner som drives av Statkraft ¹⁾	55	8.931	33.723
- Andres rettigheter i 16 av disse	-	-1.286	-4.526
+ Statkrafts andel i stasjoner drevet av andre	30	868	3.081
Sum til Statkrafts disposisjon	85	8.513	32.278
+ Utleide kraftverk	6	185	1.110
Statkraft totalt ³⁾	91	8.698	33.388

1) Inklusive Finnmark Energiverk AS.

2) Fratrullet beregnet tap og forbruk til pumping.

3) I tillegg kommer eierandeler i Oslo Energi Produksjon og BKK Kraft.

*når barna
danser regndans
og bygger
diger demning
i splitter nye bekker
og sender barkebåter
til fjerne rare steder
som ned i naboens hage
og hopper uti dammer
og hylar høyt av lykke*

*da sitter kloke voksne
i altfor varme stuer
de skuer molefunkent
gjør seg dype tanker
og husker faktisk ikke
de fortrenger et mirakel*

100 mrd.

I løpet av ett normalt nedbørsdøgn samler Statkrafts
magasiner ca. 100 milliarder liter vann.

fakta

konkurransen øker

Kraftbransjen i Europa er i betydelig endring. Gjennomføringen av EUs el-direktiv og innføring av nye nasjonale energilover vil føre til en gradvis åpning av kraftmarkedene i samtlige EU-land. Dereguleringsprosessen vil stille nye krav til kraftselskapene i Europa. Handelen vil fortsette å øke, ikke bare innenfor nasjonale markeder, men på kryss av grenser og bransjer. Etablerte monopoler vil falle, og energiselskapene vil måtte forholde seg til et konkurranseutsatt marked. I stedet for forsyningssikkerhet og leveringsplikt, vil konkurransedyktighet gjennom lave kostnader og fleksible produkter stå i fokus.

Liberalisering og globalisering fører også til økt risiko for kraftselskaper. Risikostyring blir stadig vikti-

den pågående restrukturingsprosessen innenfor kraftbransjen ennå er på et tidlig stadium, og at vi fremover vil se en forsterket tendens til etablering av større enheter gjennom fusjoner og oppkjøp. Sikkert er det at dyktighet, finansiell styrke, handlekraft og tidlig posisjonering er viktige faktorer for å delta i omstruktureringen.

gere. Det ventes økt interesse fra både produsenter og kunder for produkter og løsninger som kan bidra til tilpasning av den enkeltes risikoeksponering. Den finansielle handelen vil øke, slik tilfellet har vært i Norden og i andre råvaremarkeder.

Kraftbalansen og prisdannelsen i det nordiske markedet vil bli påvirket av det som skjer i resten av Europa. Inngående forståelse av det som skjer i Nord-Europa vil derfor bli viktig for å kunne foreta gunstige disposisjoner i Norden.

En rekke store selskaper er i ferd med å posisjonere seg i forhold til utviklingen i det europeiske kraftmarkedet. Det har skjedd en rekke oppkjøp, sammenslåinger og inngåelse av allianser. Selskaper som i dag er engasjert i andre energiformer, forventes å utvide satsingen til å omfatte elektrisitetsektoren. Utviklingen ventes å føre til økt konsentrasjon i bransjen i årene fremover. Statkraft tror at

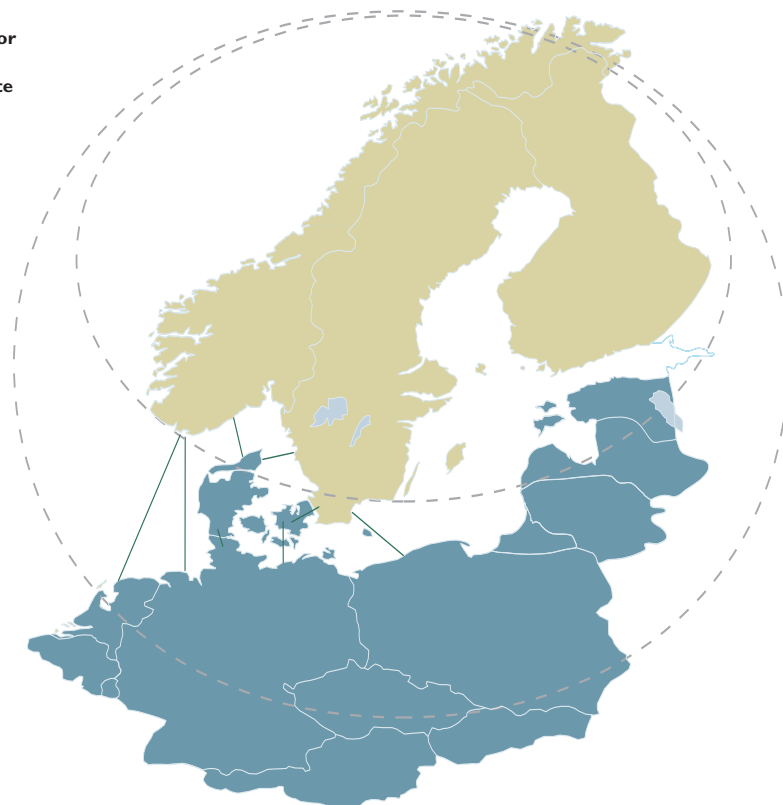
Statkraft har mange fortrinn som vil være avgjørende for suksess i den videre konkurransen. Den største fordelen er å besitte et høykvalitets produksjonssystem med lave kostnader, stor magasinkapasitet og god miljøprofil. I tillegg har Statkrafts organisasjon erfaring fra et deregulert marked. Den har dermed lagt bak seg mange av de kritiske endringsprosessene som var nødvendig å gjennomføre ved overgangen til et konkurranseutsatt marked. Statkraft har innarbeidet en sterk forretningsorientert kultur, og engasjerer i dag en høyt kvalifisert stab.

Statkraft har styrket sin posisjon i Norden og Nord-Europa de senere år. Foretaket har blant annet inngått langsiktige kraftutvekslingsavtaler, kjøpt eierandeler i selskaper og etablert handelsvirksomhet på kontinentet.

Statkraft har siden 1993 inngått tre langsiktige kraftutvekslingsavtaler med tyske PreussenElektra, nederlandske Sep og danske Elsam. Avtalene krever investering i nye kabelforbindelser til Tyskland og Nederland.

Illustrasjon av Statkrafts nåværende hjemmemarked for sine aktiviteter (liten sirkel), og forventet utvidelse av dette hjemmemarkedet (stor sirkel).

— Kraftkabler

bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv

Statkraft gjennomførte i 1996, 1997 og 1998 kjøp av aksjer i det svenske selskapet Sydkraft AB. Statkraft eier ved utgangen av 1998 til sammen 18,1 prosent av kapitalen i selskapet og 21 prosent av stemmetyngden. Sydkraft har en midlere årsproduksjon på om lag 28 TWh, bestående i hovedsak av kjernekraft og vannkraft. Sydkraft har i tillegg betydelig aktivitet blant annet innen nettvirksomhet, gassdistribusjon, varmekraftproduksjon og alternativ energi.

Statkraft har videre styrket sin posisjon innenfor produksjonsområdet i Norden ved å kjøpe 20 prosent av aksjene i Oslo Energi Produksjon AS i 1996, og 26 prosent i BKK Kraft AS i begynnelsen av 1999. Aksjeposten i BKK Kraft AS gir Statkraft medeier-

skap i et stort regionalt kraftselskap på Vestlandet, som også er en profesjonell og sentral aktør i det skandinaviske markedet. Kjøpet danner grunnlag for at de to selskapene kan dra nytte av hverandres kompetanse. Statkraft kjøpte i begynnelsen av 1999 også 49,5 prosent av aksjene i BKK Kraftsalg AS. Med eierpostene i BKK Kraftsalg AS har Statkraft blitt medeier i et sluttbrukerselskap, som er et nytt område for Statkraft i Norge.

Statkraft etablerte i 1998 et handelsselskap i Amsterdam, Statkraft Energy Nederland. Det nederlandske kraftmarkedet er blant de første i det kontinentale Europa som vil bli deregulert, og det er under etablering en kraftbørs som vil starte med fysisk handel i løpet 1999.

Innen første kvartal 1999 vil det være ansatt 11 personer i Statkraft Energy Nederland. Selskapet har som formål å delta aktivt i handel med kraft i det nederlandske markedet. Det planlegges å etablere ny handelsvirksomhet på kontinentet tilsvarende Statkrafts nederlandske selskap.

kraftforbruket krever utbygging

Miljøvennlig kraftproduksjon vil bli stadig viktigere. Verdenssamfunnet er de senere år blitt mer bevisst betydningen av bærekraftig utvikling. Forpliktelsen i Kyotoavtalen forventes å føre til strengere miljøkrav også til kraftsektoren. Vi må regne med pålegg om reduserte utslipp, og økte kostnader knyttet til klimautslipp fra energiproduserende virksomhet. Forbruket av kraft i Norden vokser stadig, og har siden 1992 økt med over 40 TWh. Selv med redusert forbruksvekst vil forbruket øke betydelig de nærmeste årene.

Dette skaper nye forretningsmuligheter for produksjon med lave klimautslipp. Statkraft møter disse store utfordringene med å planlegge og bygge ut produksjon basert på vannkraft og på nye alternative energibærere. Vi satser også på gasskraft gjennom eierskap i Naturkraft AS.

Vannkraft

Det tar ofte 5–8 år fra beslutning om igangsetting av et vannkraftprosjekt til anlegget produserer energi. Statkraft bearbeider i dag en prosjektportefølje for ny vannkraft som vil kunne gi 4–5 TWh i årlig produksjon, i tillegg til en rekke oppgraderings- og effektiviseringsprosjekter knyttet til eksisterende verk. En av de største utfordringene blir å utvikle dette potensialet slik at vi sikrer den langsiktige lønnsomheten i utbyggingene. Dette blir gjort både ved å anvende nye tekniske løsninger og produksjonsmetoder, med utnyttelse av ny og moderne teknologi og gjennom å ta i bruk nye gjennomføringsstrategier for utbyggingene. Ny teknologi kan også gjøre utbygginger mer skånsomme, og dermed redusere miljøkonsekvensene.

Statkraft har konsesjon for utbygging av tre kraftverksprosjekter i Beiarn, Bjellånes og Melfjord. I 1998 har prosjektene gjennomgått et betydelig arbeid for å utvikle løsninger som gir bedre tekniske, økonomiske og miljømessige resultater. Dette arbeidet har vært vellykket. Alle tre prosjektene er brakt innenfor lønnsomme rammer, samtidig som naturinngrepene er blitt redusert i forhold til de konsesjonsgitte planene. Dersom søknadsprosessene går som planlagt, vil byggestart skje høsten 1999 og i 2000.

I 1998 er konsesjonssøknad med tilhørende teknisk/økonomisk plan og konsekvensutredning for tilleggsutbygging i Saudavassdraget ferdig utarbeidet. Denne er ikke innsendt i påvente av avklaring rundt eierforholdene.

Statkraft overtok Bjølvo kraftverk som foregripet hjemfall i 1997. Kraftverket er gammelt og i dårlig teknisk stand, og det er en risiko for havari. Det er derfor utarbeidet planer for å bygge et nytt kraftverk i fjell. Konsesjonssøknad ble innlevert i august 1998, og konsesjonsmyndighetene forventer å behandle søknaden ferdig i løpet av 1999. Investeringsbeslutning kan eventuelt behandles primo 2000 med umiddelbar byggestart.

Ny fornybar energi

Satsing på å utvikle nye fornybare energikilder og energibærere er viktig for Statkraft. Som et ledd i vår langsiktige satsing har Statkraft i 1998 FoU-prosjekter for å undersøke mulighetene for kraftproduksjon fra saltgradienter og hydrogen. Disse prosjektene gjennomføres i samarbeid med eksterne

forskningsmiljøer og andre samarbeidspartnere.

På kort sikt er vindkraft den nye fornybare energikilden som er utviklet lengst frem mot realisering. I 1998 har Statkraft videreført arbeidet på dette området. Vindressursene både i Sør- og Nord-Norge er kartlagt, blant annet ved vindmålinger på utvalgte steder. Dette har resultert i at steder for videre detaljmålinger er valgt ut. Disse vil bli bearbeidet frem mot eventuell investeringsbeslutning og mulig driftsstart for den første vindparken fra ca. år 2000.

Gasskraft

Statkraft er engasjert i Naturkraft som eies av Statoil, Norsk Hydro og Statkraft med en tredel hver. Selskapet har fått konsesjon til å bygge to gasskraftverk på Kårstø i Rogaland og Kollsnes i Hordaland. I januar 1999 tildelte SFT utslippstillatelse for de to anleggene. Utslippstillatelsen blir nå vurdert i selskapet, og det ventes beslutning om videre fremdrift i løpet av 1999.

Statkraft er i dag en av verdens ledende aktører innen vannkraftutvikling. Kraftutbygging, markedsliberalisering og privatisering i energimarkeder også utenfor Nord-Europa, gir gode forretningsmuligheter for selskaper med vannkraftkompetanse og -erfaring. For å realisere konsernets visjon om å være et ledende nord-europeisk energiselskap med spisskompetanse innen vannkraft, er det viktig å utnytte og videreutvikle foretakets kompetansebase gjennom deltakelse i energitvillingsprosjekter der ny vannkraft bygges ut. Statkraft har derfor tatt mål av seg til å være et energiselskap som utvikler, eier og driver kraftprosjekter også utenfor Nord-Europa. Vi engasjerer oss aktivt i markeder med langsiktig økonomisk vekstpotensial og behov for økt energitilgang. Statkraft involverer seg ikke i prosjekter som anses miljømessig kontroversielle.

Laos

Statkraft har en indirekte eierandel på 10 prosent i det laotiske selskapet Theun-Hinboun Power Company Ltd., som har bygget ut og driver et 210

MW elvekraftverk i Laos.

Kraftverket Theun-Hinboun ble offisielt åpnet og satt i drift 4. april 1998 som det første privatfinansierte infrastrukturprosjektet i Laos. Praktisk talt hele elektrisitetsproduksjonen fra kraftverket eksporteres til Thailand gjennom en langsiktig kraftsalgsavtale. Utbyggingsprosjektet har så langt vist seg meget vellykket og økonomisk robust, til tross for at devalueringen av thailandske bath har redusert fremtidige inntektsforventninger noe. Theun-Hinboun har fordoblet vannkraftproduksjonen i Laos, og er av stor betydning for landet.

Nepal

Statkraft eier 73,6 prosent av selskapet Himal Power Ltd som forestår utbygging av et 60 MW elvekraftverk i Nepal. Kraftverket Khimti I vil øke landets vannkraftproduksjon med 25 prosent, og kraftproduksjonen vil bli solgt i Nepal i samsvar med en 20 års kraftsalgsavtale.

Siden byggestart i 1996 har områder med dårlig fjell skapt problemer for fremdriften i utbyggingsprosjektet. 80 prosent av tunnelarbeidene er nå ferdige, men det utelukkes ikke at planlagt driftsstart i midten av år 2000 blir noe forsinket.

Himal Power Ltd innehar rettighetene til å vurdere utbygging av et Khimti II-anlegg – oppstrøms Khimti I. Statkraft har nå mindre forventninger til at utbyggingen blir realisert enn tidligere, fordi det har tatt lang tid å komme i forhandlingsposisjon med myndighetene i Nepal for å diskutere kraftsalg.

Peru

Studier gjennomført i 1998 av markeds- og prosjektmuligheter i Latin-Amerika, konkluderte med at Peru kan være et interessant investeringsområde for Statkraft. Peru har et vannkraftdominert energimarked med lave elektrisitetspriser og økende etterspørsel. Flere vannkraftprosjekter i landet viser seg økonomisk robuste. Energisektoren i Peru ble omstrukturert i 1992. En ny energilov deregulerte markedet og tilrettela for privatisering av statlig eide kraftverk.

I august 1998 kjøpte Statkraft 50 prosent av aksjene i Peru Hydro S.A. Dette er et peruansk prosjektselskap som planlegges å stå for utbyggingen av Cheves, et 525 MW elvekraftverk nord for Lima. Statkraft ønsker å bygge ut, eie og drive kraftverket i samarbeid med en lokal partner, PERUVAL S.A., og det amerikanske selskapet AES. AES er verdens største privatfinansierte energiselskap. Peru Hydro S.A. søkte konsesjon for utbygging av Cheves-anlegget høsten 1998. Det er usikkerhet med hensyn til når drifts- og utbyggingskonsesjon innvilges.

Fremtidsutsikter

I 1997 startet Statkraft arbeidet med å inngå et forpliktende samarbeid i Sørøst-Asia med en langsiktig internasjonal investor for å øke prosjekttilfanget i regionen. Selskapsdannelsen var ventet ferdigstilt i 1998, men finanskrisen i regionen har satt fremdriften i planene tilbake. Finanskrisen i Sørøst-Asia har også satt fremdriften i investeringsplaner i Indonesia tilbake. Inntil indonesisk økonomi vinner tilbake internasjonal tillit og stabilitet, vil Statkraft være tilbakeholden med å investere i landet.

På tross av finanskrisen i Sørøst-Asia, anser Statkraft regionen fortsatt som et interessant område for privatfinansierte kraftprosjekter. Stort utbyggingspotensial og økende etterspørsel etter elektrisk kraft, gir muligheter både for nye vannkraftprosjekter og deltakelse i oppkjøps- og privatiseringsprosjekter. Latin-Amerika og det indiske subkontinent er andre interessante investeringsregioner. India publiserte i 1998 nye retningslinjer for private investeringer i vannkraft som gir grunn til optimisme med tanke på offentlige rammebetingelser og el-tariffering.

lønnsom fornybar energi

Statkraft har i løpet av året fokusert energieffektivisering (ENEf- og ENØK-tiltak) for å forbedre utnyttelsen av eksisterende kraftverk. Arbeidet med å introdusere alternative energikilder er videreført, og som foregående år er det nedlagt en stor innsats for å videreutvikle vannkraftpotensial som hittil ikke har vært kommersielt.

Statkrafts oppgave er å skaffe til veie elektrisitet til forbrukerne på en lønnsom måte. Etterspørselen har økt raskt, og Norge har blant annet derfor de seneste årene vært nettoimportør av kraft. Prognoser konkluderer med at energiforbruket i Norge vil øke vesentlig også de neste 20 årene, uansett hvilken tilnæringsmåte man legger til grunn. Selv om det ikke er Statkrafts oppgave å sørge for

og nye prosedyrer som forbedrer landskapsvernet vesentlig. Nye vannkraftprosjekter utgjør et vesentlig mindre synlig inngrep enn tilfellet var for bare få år siden. Planlegging av vannkraftutbygging reguleres av en lang rekke lover og forskrifter, og Statkraft har bygget opp landets fremste ekspertise til å vurdere konsekvensene når det gjelder områdevern i bred forstand – landskaps- og kulturvern, hensyn til landbruks- og rekreasjonsinteresser, dyreliv og ikke minst livet i elvene. Store summer er brukt til å utrede kon-

at Norge produserer like mye kraft som det brukes i landet, er det likevel riktig å peke på det økende gapet mellom tilbud og etterspørsel – også ut fra et miljømessig perspektiv. Importert kraft produseres i stor utstrekning i forurensende kull- og oljefyrete kraftverk. Samtidig er det motstand i Norge mot ny vannkraftutbygging, og mot gasskraftutbygging – som i de fleste andre land regnes som en miljøvennlig energiform.

Statkraft møter miljøutfordringene med offensivt engasjement. For det første setter konsernet inn økende ressurser i utredningen av alternative energikilder. Omfattende vindmålinger langs kysten og analyser av tilgjengelig teknologi begynner nå å bære frukter. Det planlegges vindkraftverk på Stadlandet, i Selje kommune og på Hitra. Flere andre prosjekter vil følge. Statkraft utreder også produksjon av el-kraft basert på saltgradienter.

Samtidig settes store ressurser inn på å redusere de negative miljøvirkningene av utbygging og drift av vannkraftverk. På anleggssiden utvikles ny teknologi

sekvensene for fiskebestanden i utbygde vassdrag.

Det gjennomføres periodiske miljørevisjoner og grundige analyser av miljøeffekter av forskjellige måter å kjøre kraftverkene på – alt med sikte på å verne det biologiske mangfoldet i vassdragene og å hindre erosjon. Parallelt er det innført omfattende kvalitetssystemer for å sikre plass for miljøhensyn i beslutnings- og implementeringssystemer. Store ressurser brukes også på utvikling av bedre turbin- og elektroteknologi for å oppnå høyere virkningsgrad på eksisterende anlegg.

Dette arbeidet er viktig, ikke minst i konkurransen om oppdrag i andre land. Internasjonale finansinstitusjoner stiller krav om omfattende miljødokumentasjon i vurderingen av kraftutbyggingsprosjekter. Statkraft anvender de samme kravene til miljøprestasjoner i anlegg og drift i utlandet som i Norge.

Statkraft SF har igangsatt arbeidet med konsernets første fullstendige miljørapport. Arbeidet er planlagt slutført i løpet av 1. tertial 1999. Rapporten vil inneholde en systematisk oversikt over alle viktige miljøparametre vedrørende anlegg og drift av konsernets vannkraftverk, samt status for Statkrafts arbeid med å redusere negative miljøkonsekvenser av sin virksomhet. Rapporten vil også behandle arbeidet med utredning av alternative energikilder. Miljørapporten danner grunnlaget for utviklingen av en forpliktende miljøpolicy for konsernet.

om ikke lenge nå
vil solen snakke
smile varmt
og løfte på et slør
vevd av alle
tidens gylne gåter

den vil se på oss
og siden tale

her er nøkkelen
til min kraft
den er voldsom
den er mektig

lille menneske
bruk den varsomt

102,4 TWh

fakta

Sluttforbruket av elektrisitet har vokst fra 66,6 TWh
i 1976 til 102,4 TWh i 1996

et miljøvennlig alternativ

For tredje år på rad hadde Norge i 1998 netto import av kraft fra våre naboland. En stor del av denne kraften er basert på kull og gir store CO₂-utslipp. Hvordan skal vi dekke det økende gapet mellom etterspørsel etter og produksjon av kraft i Norge? Dette nye og uvante spørsmålet i norsk energipolitikk vil få et politisk svar i løpet av våren 1999 i forbindelse med at Regjeringens nye energimelding legges frem. Det er et overordnet energipolitisk mål at Norge skal være selvforsynt med kraft fra fornybare energikilder i normalår. Det målet kan ikke nås ved å redusere kraftforbruket. Energiøkonomisering blant brukerne kan kanskje begrense veksten i forbruket noe, men totalt sett er det sannsynlig at kraftetterspørselen i Norge fortsatt vil øke. I alle fall viser alle prognoser en slik utvikling.

1. Utnytte eksisterende anlegg optimalt

Alle kraftverk, og særlig mange gamle, har et potensial for høyere energiutnyttelse. Ny teknologi gjør at dette i større grad kan utnyttes økonomisk lønnsomt. Å effektivisere eksisterende anlegg krever ofte også nye vannveier og tilleggsreguleringer.

2. Bygge ut ny vannkraft

Det gjenstår omkring 30 TWh vannkraft i Norge som det teknisk og økonomisk er mulig å bygge ut, og som ikke er varig vernet. Omkring 6 TWh er konsesjonsbehandlet. Resten er fordelt på kategori 1 og 2 i Samlet plan.

Statkraft deltar selv i utviklingen av nye, fornybare energikilder i Norge, med hovedfokus på vindkraft. Men potensialet i disse energikildene er ikke stort nok til å dekke den økende etterspørselen etter kraft. Etter Statkrafts vurdering kan målet om å gjøre Norge selvforsynt med kraft fra fornybare energikilder fremover bare nås med en fornyet satsing på vannkraft. Det samme signaliseres i det offentlig oppnevnte energiutvalget som i fjor la frem den omfattende utredningen «Energi- og kraftbalansen i Norge mot 2020». Dette er det faglige grunnlaget for Regjeringens stortingsmelding. Det strategiske energipolitiske valget ligger nå i regjering og storting.

Nye muligheter i ny teknologi

Flertallet i energiutvalget går inn for å oppheve Samlet plans inndeling i kategorier. Hensikten er å «styrke utbyggingen av vannkraft». Den videre utviklingen av vannkraftressursene i Norge vil gå langs to akser:

*en dag blir livet
som på film
og månen
til en feriekoloni*

*biler søøver gjennom luften
med spekekjøtt
i pulverform
fjell blir klatret
rett fra sofakroken*

*og kanskje blir det
nettopp slik
det er ofte vondt
å være klok
i forkant*

*men likevel
og nettopp det
er roen som kan redde oss –*

*skyen blåses inn fra havet
vinden hvisler
regnet faller
jorden ruller rundt i bane
uberørt av menneskenes
hemningsløse fremtidsvyer*

bekk til elv til havn til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til havn til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv

tar ansvar

Vannkraft er en evig og fornybar energikilde. Statkraft tar ansvar for å forvalte og videreutvikle denne ressursen inn i fremtiden.

fakta

Flere nye forutsetninger gjør ny kraftutbygging mer økonomisk lønnsomt og mindre miljøskadelig enn tidligere. De viktigste er:

- Fullprofil tunnelboring åpner for færre naturinngrep og reduserte kostnader.
- Konvensjonell tunneldriving er blitt billigere.
- Høyere virkningsgrad for elektromekanisk utstyr gir mer effektiv energiutnytting. Slikt utstyr er også blitt billigere.
- Større andel fjellanlegg reduserer belastningen på naturen.

Samlet plan er utdatert

Denne teknologiske utviklingen har endret forutsetningene som lå til grunn for arbeidet med Samlet plan tidlig på 80-tallet. Grupperingen av prosjekter i Samlet plan er blitt utdatert. En ny gjennomgang vil trolig vise at det finnes utbyggingsmuligheter som er både økonomisk og miljømessig lønnsomme.

barriere for fornyet satsing på vannkraft. Også dette foreslår energiutvalget å gjøre noe med.

Kraftutbyggingsprosjekter i Norge går gjennom omfattende prosedyrer før de eventuelt realiseres. Først må det avklares om det overhode kan søkes konsesjon for det aktuelle vassdraget. Selv om prosjektet er klarert i forhold til Samlet plan, er det ingen garanti for at konsesjon gis. Behandling av prosjekter i Samlet plan skjer ved at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) foretar en teknisk og økonomisk vurdering av det aktuelle prosjektet.

kk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav til damp til sky til is til sne og regn til vann til bekk til elv til hav

En ny gjennomgang av Samlet plan var varslet igangsatt i 1999, men ble utsatt av budsjettmessige grunner. Energiutvalget peker på en rekke forhold ved Samlet plan som gjør den til en «viktig barriere for investeringer i ny vannkraftkapasitet»:

- Metodikk og data har hele tiden vært omstridt.
- Vurderingene av miljøkonsekvenser er ufullstendige og begrenset til lokale virkninger.
- ECON mener det er grunn til å spørre om metodene i Samlet plan overvurderer de reelle miljøkostnadene.

Flertallet i utvalget anbefaler konkret: «Klargjøre flere prosjekter til konsesjonsbehandling gjennom å oppheve kategoriinndelingen mellom Samlet plan I og II».

Langsom saksbehandling

Behandlingen av nye vannkraftprosjekter tar svært lang tid – mellom 5 og 8 år er vanlig. I en konkurransesituasjon med stor økonomisk risiko involvert, er slike tidkrevende og uforutsigbare prosesser en

Saken oversendes Direktoratet for naturforvaltning, som sender den videre til Fylkesmannen. Deretter avgjør direktoratet saken i samråd med NVE. Hvis disse er uenige, oversendes saken til Miljøverndepartementet, som avgjør i samråd med Olje- og energidepartementet.

Konsesjonssøknaden må tilfredsstillende krav i en lang rekke lover og regler. Lowerket hjemler også en rekke prosedyrekrav, med særlig vekt på konsekvensutredninger, høringsordninger og medvirkning fra berørte parter. Konsesjonsutredningene er svært omfattende og detaljerte dokumenter.

Hensikten med den omfattende saksbehandlingen er å sikre at kraftressursene blir utnyttet mest mulig effektivt, og at konsekvensene for natur og miljø og andre brukerinteresser blir minst mulig. Energiutvalget stiller likevel spørsmål ved «om dagens konsesjonsbehandling er det mest hensiktsmessige verktøy for å ivareta de samfunnsmessige hensyn ved kraftproduksjon». Utvalget peker på at en hovedårsak til at behandlingen tar så lang tid er at tidsfristene for konsesjonsbehandling og høringsrunder ikke blir overholdt. Det anbefaler konkret: «Kravene for å holde tidsfrister i konsesjonsbehandling og høringsrunder skjerpes spesielt for vannkraft.»

Stortingets behandling av energimeldingen vil i løpet av 1999 vise om utvalget, og utvalgets flertall, får følge av et politisk flertall.